

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a III-a

HOTĂRÂREA

din 1 iulie 2008

în Cauza Calmanovici împotriva României

(Cererea nr. 42250/02)

Strasbourg

Devenită definitivă la data de 01.10.2008

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute în [art. 44](#) alin. (2) din Convenție.

Poate suferi modificări de formă.

În Cauza Calmanovici împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a III-a), statuând în cadrul unei camere formate din:

Josep Casadevall, președinte,

Corneliu Bîrsan,

Boštjan M. Zupančič,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Luis López Guerra, judecători,

și Santiago Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la data de 10 iunie 2008,

a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 42250/02, introdusă împotriva României de un cetățean al acestui stat, domnul Viorel Calmanovici (*reclamantul*), care a sesizat Curtea la data de 25 octombrie 2002 în temeiul [art. 34](#) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamantul este reprezentat de doamna Diana-Olivia Hatneanu, avocată la București. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul său guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. Reclamantul se plânge în special, în temeiul art. 5 alin. 1 și 3 și al art. 6 din Convenție de nelegalitatea și inutilitatea arestării sale preventive și a menținerii sale în stare de arest preventiv precum și de inechitatea procedurii penale desfășurate împotriva sa. De asemenea, invocând art. 8 din Convenție și 3 din Protocolul nr. 1, el se plânge de încălcarea dreptului său la viața privată și de familie și a drepturilor electorale datorită măsurilor de supraveghere al căror obiect l-a constituit și interdicției *ex lege* a drepturilor sale părintești și a dreptului său la vot în timpul executării pedepsei sale cu închisoarea.

4. La data de 4 iulie 2005, Curtea a hotărât să comunice Guvernului cererea. Așa cum prevede [art. 29](#) alin. 3 al Convenției, ea a hotărât de asemenea că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în anul 1972 și locuiește la București.

A. Interceptarea convorbirilor telefonice și supravegherea reclamantului de către serviciile speciale

6. La data de 15 iulie 2002, C.J., comerciant de naționalitate chineză, a depus o declarație la Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar București, care a consemnat-o într-un proces-verbal. În aceasta el denunța pe R.P și pe reclamant, la vremea respectivă ofițeri de poliție în cadrul serviciului însărcinat cu combaterea criminalității economice și financiare, pe motiv că, la data de 10 iulie 2002, cel de-al doilea i-ar fi cerut 2.000 dolari americani (USD) ca să-i predea documentele contabile ale societății sale comerciale confiscate de poliție. C.J. l-a contactat pe R.P., pe care îl cunoștea deja, pentru ca acesta să intervină pe lângă reclamant și să negocieze suma respectivă. Procesul-verbal menționa că C.J. vorbea bine limba română și că nu era necesară prezența unui interpret.

7. La data de 15 iulie 2002, procurorul N.C. de la Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar București, a autorizat serviciile speciale să înregistreze imagini și convorbiri telefonice privindu-i pe reclamant, pe R.P. și C.J. Potrivit autorizației, interceptarea și înregistrarea priveau « și telefoanele » mobile ale lui R.P. și C.J. Procurorul preciza că, în temeiul denunțului lui C.J., existau indicii sigure ale comiterii, de către reclamant și R.P., a infracțiunii de corupție pasivă. Autorizația respectivă era valabilă timp de treizeci de zile și făcea trimitere la art. 91¹-91⁴ din codul de procedură penală (CPP).

8. La data de 18 iulie 2002 procurorul a dispus punerea sub ascultare a telefonului mobil al reclamantului pe o perioadă de treizeci de zile invocând aceleași motive și făcând trimitere la aceleași articole ale CPP. La data de 22 iulie 2002, un procuror de la Parchet a cerut « supravegherea activităților reclamantului » și a lui R.P., în zilele de 22 și 23 iulie 2002 de către serviciile speciale ale Direcției Generale a Ministerului de Interne

însărcinată cu informațiile și protecția internă, precizând numerele de înmatriculare ale mașinilor lor.

9. La data de 22 iulie 2002, către orele 22.00, R.P. a fost arestat de procuror și de serviciile speciale care îl supravegheaseră și îl filmaseră, în urma unui flagrant delict înscenat cu ajutorul lui C.J. La data de 23 iulie 2002 procurorul a dispus arestarea preventivă a lui R.P. și începerea urmăririi penale împotriva reclamantului.

B. Arestarea preventivă și menținerea reclamantului în stare de arest preventiv

10. Prin două ordonanțe datate 2 august 2002, dispuse în temeiul art. 148 h) CPP, un procuror de la Tribunalul Militar București a pus în mișcare acțiunea penală împotriva reclamantului și a dispus arestarea preventivă a acestuia până la 31 august 2002. Reclamantul era acuzat de corupție pasivă și sustragere de documente. Procurorul a întocmit aceste ordonanțe pe formulare imprimare făcând trimitere la art. 146, 148 și 151 CPP și le-a completat în special printr-un rezumat al faptelor de care era acuzat reclamantul, precizând că acesta din urmă se afla în situația prevăzută de art. 148 lit. h) CPP al cărui text l-a reprodus.

11. Punerea sub acuzare a reclamantului a fost înscrisă provizoriu în cazierul său judiciar.

12. Prin încheierea din data de 12 august 2002 Tribunalul Militar București a admis recursul reclamantului împotriva ordonanței de arestare din data de 2 august 2002, pe motiv că această ordonanță încălca art. 136, 137 și 148 lit. h) CPP. Tribunalul a considerat că ordonanța respectivă nu preciza, nefiind susținută, de ce se impunea concret arestarea preventivă a reclamantului și de ce punerea sa în libertate reprezenta un pericol

pentru ordinea publică. În această ultimă privință instanța a menționat că pericolul indicat anterior, care nu exista în speță, nu trebuia confundat cu « pericolul social al faptelor » pe care interesatul le-ar fi comis și că Parchetul ar fi trebuit să ia de asemenea în calcul, potrivit art. 136 (3) CPP, conduita bună a reclamantului în societate, faptul că era căsătorit și tată al unui copil și că nu avea antecedente penale.

13. Prin încheierea din data de 20 august 2002, Curtea Militară de Apel București a admis *recursul* Parchetului și a confirmat arestarea preventivă dispusă prin ordonanța menționată anterior. Curtea Militară de Apel a constatat că faptele de care era acuzat reclamantul se pedepseau cu închisoare mai mare de doi ani în temeiul art. 148 lit. h) CPP și că, în privința pericolului pentru ordinea publică, Parchetul analizase posibilitatea ca interesatul să obstrucționeze derularea anchetei și, în consecință, aflarea adevărului. Observând că la dosar se aflau probe ale vinovăției reclamantului și că nu existau motive de nulitate ale ordonanței în cauză, Curtea Militară de Apel a concluzionat în sensul legalității și temeiniciei acesteia.

14. Prin încheierea din data de 20 august 2002, Tribunalul Militar București a admis cererea Parchetului și, reproducând textul art. 148 lit. h) CPP într-un paragraf în care se referea fără deosebire la reclamant și la complicele său, R.P., a prelungit cu douăzeci de zile mandatul de arestare al interesatului începând cu 1 septembrie 2002, fără a răspunde argumentelor sale referitoare la art. 136 (3) CPP. Recursul înaintat de interesat a fost respins printr-o încheiere a Curții Militare de Apel București din data de 5 septembrie 2002, ale cărei motive, fără a face distincția între reclamant și complicele său, precizau că aceștia riscau o pedeapsă de peste doi ani de închisoare, că punerea în

libertate reprezenta un pericol pentru ordinea publică și că arestarea preventivă era necesară pentru buna derulare a urmăririi penale.

15. La termenul din data de 19 septembrie 2002, Tribunalul Militar București a respins ca neîntemeiată excepția ridicată de reclamant de necompetență a instanțelor militare în privința sa de la intrarea în vigoare a Legii nr. 360/2002 privind statutul polițistului (*Legea nr. 360/2002*), potrivit căreia poliștii erau din acel moment asimilați categoriei funcționarilor publici și nu militarilor. Printr-o încheiere pronunțată în aceeași zi, Tribunalul a admis cererea Parchetului și a prelungit din nou cu treizeci de zile mandatul de arestare preventivă a reclamantului, de la 21 septembrie până la 20 octombrie 2002. Referindu-se fără deosebire la reclamant și la complicele său, el a considerat că menținerea lor în stare de arest era justificată deoarece procurorul încă nu luase nicio decizie în dosarul de urmărire penală și că punerea lor în libertate putea dăuna procesului penal, îngreunând executarea măsurilor pe care procurorul șef al Parchetului le-ar fi putut dispune ulterior. Printr-o încheiere din data de 15 octombrie 2002, Curtea Militară de Apel București a confirmat decizia Tribunalului. Referindu-se în aceeași frază la cei doi inculpați, ea a remarcat că urmărirea privea fapte de corupție pasivă și că punerea în libertate a interesaților ar prezenta un pericol real pentru ordinea publică.

16. Printr-o încheiere din data de 7 octombrie 2002, Tribunalul Militar București a admis cererea Parchetului și a prelungit cu treizeci de zile mandatul de arestare preventivă a reclamantului, de la 21 octombrie până la 19 noiembrie 2002. Într-un paragraf în care făcea referire fără deosebire la interesat și la complicele acestuia, Tribunalul a considerat că erau îndeplinite condițiile art. 136 și ale art. 148 lit. h) CPP și că motivele care întemeiaseră arestarea sa preventivă erau încă valabile, menționând în

subsidiar necesitatea de a asigura buna derulare a procesului penal. Printr-o încheiere din data de 31 octombrie 2002, Curtea Militară de Apel București, statuând în ultimă instanță, a confirmat această decizie. Referindu-se în același paragraf la cei doi complici, ea a considerat că faptele grave de care erau acuzați, legate de infracțiunea de corupție pasivă, calitatea lor precum și modalitatea comiterii acestor fapte justificau concluzia că punerea în libertate putea prezenta un pericol pentru ordinea publică.

17. Printr-o decizie definitivă din data de 7 decembrie 2002, Curtea Militară de Apel București a casat sentința din data de 11 noiembrie 2002 pronunțată pe fond de Tribunalul Militar București (paragraful 24 de mai jos), pe motiv că, de la intrarea în vigoare a Legii nr. 360/2002, competența de a examina cauza pe fond revenea instanțelor de drept comun, sub sancțiunea nulității absolute, aceste dispoziții aplicându-se de asemenea la etapa urmăririi penale. Ea a considerat că, nedeclinându-și competența, așa cum ar fi trebuit să o facă, Tribunalul a încălcat dispozițiile sancționate prin nulitatea absolută. Cu toate acestea, considerând că Tribunalul militar urma să-și decline competența și că măsurile privind menținerea în stare de arest se numărau printre cele urgente, Curtea militară de Apel a aplicat art. 43 alin. 6 CPP și a confirmat dispozitivul sentinței în ceea ce privește prelungirea mandatului de arestare preventivă a reclamantului de la 20 noiembrie la 19 decembrie 2002.

18. Printr-o încheiere din data de 19 decembrie 2002, Curtea Supremă de Justiție, statuând în ultimă instanță, a confirmat competența instanțelor de drept comun în speță, ținând cont de intrarea în vigoare a Legii nr. 360/2002 și a decis să prelungească mandatul de arestare preventivă a reclamantului de la 20 decembrie 2002 până la 18 ianuarie 2003.

19. Printr-o încheiere din data de 15 ianuarie 2003, Curtea de Apel București a admis, în temeiul art. 197 alin. 2 din codul de procedură penală, excepția de nulitate absolută a măsurilor și actelor procedurale adoptate de instanțele militare necompetente și din acest motiv a constatat încetarea de drept a stării de arest preventiv a reclamantului începând cu 21 octombrie 2002, dată la care Tribunalul militar necompetent, sesizat prin rechizitoriu, a prelungit mandatul de arestare preventivă în litigiu. Făcând referire la art. 5 alin. 1 din Convenție, ea a concluzionat că arestarea preventivă decisă de o instanță necompetentă era ilegală.

20. În urma recursului Parchetului, printr-o încheiere din data de 17 ianuarie 2003, Curtea Supremă de Justiție a casat decizia citată anterior și a decis menținerea reclamantului în stare de arest preventiv. Ea a considerat, pe de o parte, că Curtea de Apel București nu trebuia să examineze decât propria sa sesizare și că nu era competentă să anuleze măsurile privind arestarea preventivă a reclamantului a căror legalitate fusese confirmată de Curtea Militară de Apel și de Curtea Supremă de Justiție în deciziile lor din 7 și respectiv 19 decembrie 2002. Ea a considerat, pe de altă parte, că Curtea de Apel nu avea motive să-i constate necompetența, astfel încât art. 197 alin. 2 din codul de procedură penală nu a fost încălcat.

21. Reclamantul a fost menținut în stare de arest preventiv până la data de 18 martie 2003, data deciziei de eliberare a Curții de Apel București (paragraful 27 de mai jos).

C. Procedura penală pe fond împotriva reclamantului

22. Prin rechizitoriul din data de 25 septembrie 2002 al procurorului N.C., Parchetul Național Anticorupție (PNA) a trimis pe reclamant și pe R.P. în judecată pentru săvârșirea faptelor de corupție pasivă și sustragere de documente.

23. La o dată neprecizată, reclamantul a cerut Tribunalului Militar București să constate nulitatea actelor de urmărire penală și a rechizitoriului PNA, menționând, în special, nulitatea interceptării telefonice a numerelor de telefon folosite de el și de familia sa și a înregistrărilor audio care-l priveau. Printr-o încheiere din data de 14 octombrie 2002, Tribunalul Militar București a respins cererea reclamantului pe motiv că acțiunile autorizate de procuror între 15 și 22 iulie 2002 nu-l vizau pe interesat și că cu ocazia dezbaterilor urma să se discute despre acest lucru. Cu toate acestea, el a admis cererea reclamantului de a consulta tot dosarul penal, inclusiv partea clasificată drept « strict confidențială » de către Parchet, care conținea, între altele, autorizațiile procurorului de punere sub ascultare a complicilor și a lui C.J. și transcrierea convorbirilor lor telefonice.

24. Printr-o hotărâre judecătorească din data de 11 noiembrie 2002, Tribunalul Militar București a condamnat reclamantul la pedeapsa de cinci ani de închisoare sub acuzația comiterii infracțiunilor de corupție pasivă și sustragere de documente. Examinând fișa postului interesatului precum și mărturiile, Tribunalul a considerat că faptele comise intrau în atribuțiile sale de ofițer de poliție.

25. În urma apelului reclamantului, printr-o decizie din data de 7 decembrie 2002, Curtea Militară de Apel București a anulat decizia citată anterior pe motiv că Tribunalul militar devenise incompetent față de reclamant în urma intrării în vigoare a Legii nr. 360/2002. Ea a retrimis cauza spre examinare în primă instanță la Curtea de Apel București.

26. Curtea de Apel București a audiat din nou matorii acuzării și ai apărării și i-a interogat pe reclamant și R.P. Potrivit declarației reclamantului, C.J., asistat de un interpret, ar fi indicat cu acest prilej că nu cunoștea persoana care era acuzată de faptele incriminate.

27. Prin decizia din data de 18 martie 2003, Curtea de Apel București, aplicând principiul *in dubio pro reo*, a scos reclamantul de sub toate acuzațiile în special datorită contradicțiilor dintre probele principale ale acuzării, și anume declarațiile ulterioare ale denunțatorului C.J. și ale complicelui R.P. În decizia sa, a cărei părți referitoare la examinarea probelor privindu-l pe reclamant cuprindea în jur de zece pagini, Curtea de apel a relevat în principal :

« [În fața organelor însărcinate cu ancheta] denunțul verbal și declarațiile ulterioare ale lui C.J. au fost înregistrate în procese-verbale, cu încălcarea cerințelor procedurale în materie, în măsura în care C.J. nu a dat declarații în prezența unui interpret de limbă chineză. (...) Trebuie subliniat că există numeroase contradicții între denunț și celelalte declarații ulterioare (ale lui C.J.), ceea ce este de natură să ridice îndoieli serioase asupra veridicității lor. [Curtea de Apel reproduce fragmente din diferite declarații făcute în fața ei de C.J. la data de 15 iulie 2002] (...) Declarațiile lui C.J. nu conving Curtea că inculpatul [reclamantul] i-ar fi pretins o sumă oarecare (...) și versiunea faptelor lui C.J. nu este susținută de declarațiile martorilor colegi ai interesatului. Faptul că prenumele inculpatului apărea în convorbirile telefonice dintre C.J. și complicele R.P. nu poate conduce la concluzia că interesatul ar fi fost implicat [în faptele incriminate], din motivele următoare : (...) Mai mult, declarațiile compicelui R.P. și cele ale denunțatorului C.J. prezintă următoarele contradicții : (...)

Din conținutul înregistrărilor convorbirilor telefonice nu reiese în mod concret că complicele R.P. ar fi făcut o ofertă interesatului din partea cetățenilor chinezi, nici că interesatul ar fi cerut o sumă de bani oarecare (...) Aceste înregistrări nu sunt verosimile din punct de vedere al conținutului lor și în raport cu încadrările juridice reținute împotriva interesatului. De altfel, singurele declarații care îl incriminează pe acesta sunt cele ale denunțatorului C.J. și ale complicelui R.P., declarații contradictorii și necoroborate cu alte probe, astfel încât trebuie eliminate în parte, deoarece nu reflectă adevărul. Trebuie de asemenea remarcat că în declarațiile lui C.J. există elemente susținute de complicele R.P., așadar nu este vorba despre o probă directă (...). În cazul în speță, ținând cont de probele administrate, nu reiese fără echivoc că interesatul ar fi comis infracțiunea de corupție pasivă, ceea ce ar justifica răsturnarea prezumției de nevinovăție ; îndoielile existente se interpretează în favoarea interesatului (*in dubio pro reo*). (...) »

28. În privința infracțiunii de sustragere de documente, Curtea de Apel a făcut trimitere în același timp la măsurile de siguranță stricte luate față de documentele contabile și la declarațiile martorilor referitoare la condițiile inadecvate de transport și de aplicare a sigiliilor la unii saci conținând documente și a concluzionat că probele administrate nu erau suficiente pentru a demonstra că reclamantul a sustras documentele contabile.

29. La data de 19 martie 2003 Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București a înaintat recurs împotriva deciziei menționate anterior a Înaltei Curți de Casație și Justiție (*Curtea de Casație*), noua denumire a Curții Supreme de Justiție după anul 2003.

30. La o dată neprecizată, care potrivit Guvernului ar fi ulterioară intrării în vigoare, la data de 14 octombrie 2003, a ordonanței de urgență a Guvernului nr. 89/2003 de modificare a Legii nr. 360/2002, reclamantul a fost suspendat din funcția de ofițer de poliție.

31. La data de 3 noiembrie 2003, PNA a depus motivele de recurs potrivit alineatelor 17 și 18 din art. 385⁹ din codul de procedură penală. În concluziile sale scrise, prin intermediul avocatului său, reclamantul a invocat nulitatea recursului, pe motiv că acesta a fost înaintat de un Parchet necompetent și a fost apoi motivat tardiv de PNA, competent în materie. El a cerut de asemenea, pe baza probelor prezentate Curții de Apel București, confirmarea deciziei de eliberare datorită nelegalității și contradicțiilor acestor probe. În opinia reclamantului, din probele respective nu reieșea că ar fi cerut sau acceptat, direct sau indirect, plata unei sume de bani din partea lui C.J. Între altele, reclamantul a menționat nelegalitatea probelor reprezentate de înregistrările conversațiilor telefonice efectuate înainte de începerea urmăririi penale. El a negat de asemenea că ar fi fost interlocutorul lui R.P. în convorbirea din 17 iulie 2002 pe care se baza Parchetul în recursul său, ținând cont de mențiunea « probabil » indicată de autoritățile desemnate să identifice dacă vocea respectivă îi aparținea.

32. Curtea de Casație nu a audiat din nou martorii sau reclamantul. Procesul-verbal de audiere din data de 10 iunie 2004 încheiat cu ocazia dezbaterilor privind recursul, conține următoarele date :

« În privința recursului pe fond, procurorul a cerut casarea deciziei [din 18 martie 2003] datorită motivelor depuse la dosar și condamnarea inculpatului [reclamantul] (...).

Avocații [inculpaților] au cerut respingerea recursului. Având ultimul cuvânt, inculpații s-au declarat de acord cu concluziile avocaților lor.

Având nevoie de timp pentru a examina actele aflate la dosar, Curtea amână pronunțarea deciziei (...) »

33. Prin decizia din data de 18 iunie 2004 Curtea de Casație a respins excepția de nulitate a recursului, pe motiv că fiecare din cele două Parchete a acționat în limita competențelor sale, ținând cont de schimbarea prevederilor legale relevante. Pe fond, ea a condamnat reclamantul la pedeapsa de trei ani și șase luni de închisoare și i-a aplicat în consecință prevederile art. 64 lit. a)-c) și 71 cod penal referitoare la pedepsele complementare și accesorii. Din dosar reiese că reclamantul era tatăl unui copil în vârstă de doi ani la vremea comiterii faptelor. Curtea de Casație nu a răspuns la motivele reclamantului privind nelegalitatea și lipsa valorii probante a înregistrărilor convorbirilor sale telefonice. Prin aceeași decizie, ea a condamnat pe R.P. la doi ani de închisoare, făcând aplicarea circumstanțelor atenuante. Pasajele relevante ale deciziei prevăd următoarele :

« Din ansamblul de probe prezentate în cauză reiese că elementul material al infracțiunii de corupție pasivă (...) este demonstrat din plin. Vinovăția reclamantului este dovedită prin procesul-verbal de consemnare a denunțului verbal, prin declarațiile denunțătorului C.J. privind discuția pe care a purtat-o cu interesatul (...) [și prin] înregistrarea convorbirii telefonice din data de 17 iulie 2002 (...) De altfel, declarațiile martorilor și analiza comparativă a documentelor găsite asupra denunțătorului și a celor din geanta având sigiliul rupt confirmă clar sustragerea documentelor contabile în

discuție (...) Prin urmare, decizia de a-i elibera pe complici (...) nu este întărită de probele administrate (...) »

D. Neparticiparea reclamantului la alegerile din anul 2004 și punerea sa în libertate condiționată în septembrie 2005

34. Potrivit unei scrisori din data de 4 ianuarie 2006 adresată Guvernului de Administrația Penitenciarului Jilava, reclamantul, datorită condamnării sale la pedeapsa cu închisoarea prin decizia Curții de Casație din data de 18 iunie 2004, nu îndeplinea condițiile care să-i permită să-și exercite dreptul de vot la alegerile parlamentare și prezidențiale organizate la Penitenciarul Jilava la 28 noiembrie și 12 decembrie 2004.

35. La sesizarea comisiei competente a Penitenciarului Jilava unde reclamantul își ispășea pedeapsa, Judecătoria București, prin sentința din data de 20 septembrie 2005, a dispus punerea în libertate condiționată a reclamantului.

36. Nefiind înaintat niciun recurs de către Parchet, sentința menționată anterior a devenit definitivă și executorie la sfârșitul termenului de recurs, adică la data de 26 septembrie 2005, la miezul nopții.

37. La data de 27 septembrie 2005, la orele 10.51, judecătorul delegat de la Judecătoria București, desemnat cu executarea pedepselor cu închisoarea, a trimis un fax la Penitenciarul Jilava pentru a informa personalul penitenciarului asupra pronunțării sentinței din 20 septembrie 2005 și a dispune luarea măsurilor necesare eliberării reclamantului.

38. Reclamantul a fost efectiv eliberat la data de 27 septembrie 2005, la orele 16.30.

39. În privința termenului scurs între orele 10.51 și 16.30, administrația Penitenciarului Jilava a precizat, în scrisoarea din data de 4 ianuarie 2006 menționată anterior, că la data de 27 septembrie 2005, alți patru deținuți au fost eliberați și că era necesar ca pentru fiecare să se întocmească actele necesare punerii lor în libertate. În acest sens ea a remarcat că activitățile administrative referitoare la eliberarea deținuților necesită o durată considerabilă care nu poate fi estimată deoarece nu este reglementată prin lege.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE PERTINENTE

A. Codul de procedură penală

1. Prevederile și jurisprudența relevante privind arestarea preventivă și menținerea în arest preventiv

40. Articolele relevante ale codului de procedură penală (CPP), așa cum erau în vigoare la vremea comiterii faptelor și până la modificarea lor prin Legea nr. 281/2003, publicată în Monitorul Oficial din 1 iulie 2003 și prin dispozițiile guvernamentale (ordonanțe de urgență) nr. 66 din 10 iulie 2003 și 109 din 24 octombrie 2003, prevăd următoarele:

Articolul 136

(Categoriile măsurilor preventive)

« În cauzele privitoare la infracțiuni pedepsite cu închisoare, pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal ori pentru a se împiedica sustragerea invinuitului sau inculpatului de la urmărirea penală (...), se poate lua față de acesta una din următoarele măsuri preventive:

a) reținerea;

b) obligarea de a nu părăsi localitatea;

c) arestarea preventivă (...).

Măsurile arătate la art. 136 alin. 1 lit. b) și c) se pot lua numai de procuror sau de instanța de judecată.

Alegerea măsurii ce urmează a fi luată se face ținându-se seama de scopul acesteia, de gradul de pericol social al infracțiunii, de sănătatea, vârsta, antecedentele și alte situații privind persoana față de care se ia măsura. »

Articolul 137

(Cuprinsul actului prin care se ia măsura preventivă)

« Actul prin care se ia măsura preventivă trebuie să arate fapta care face obiectul invinuirii sau inculpării, textul de lege în care aceasta se încadrează, pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită și temeiurile concrete care au determinat luarea măsurii preventive. »

Articolul 148

(Condițiile și cazurile în care se dispune arestarea inculpatului)

« Măsura arestării inculpatului poate fi luată [de procuror] dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 [acest articol cere existența probelor sau indiciilor concludente privind comiterea unei infracțiuni] și numai în vreunul din următoarele cazuri:

(...)

d) sunt date suficiente că inculpatul a încercat să zădărnicească aflarea adevărului, prin influențarea vreunui martor sau expert, distrugerea ori alterarea mijloacelor materiale de probă sau prin alte asemenea fapte;

(...)

h) inculpatul a săvârșit o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani, iar lăsarea sa în libertate ar prezenta un pericol pentru ordinea publică.

»

41. În ceea ce privește art. 148 lit. h) CPP și noțiunea de « pericol pentru ordinea publică », Curtea de Apel București a considerat, într-o decizie din data de 9 aprilie 2004, că simpla reproducere a dispozițiilor art. 148 lit. h) cu ocazia arestării preventive a unui inculpat, fără a fi motivate concret, așa cum o cere art. 137 al aceluiași cod, faptele sau motivele pentru care menținerea în libertate a acestei persoane ar constitui un pericol pentru ordinea publică, poate lăsa loc arbitrarului. Curtea de Apel București a statuat în această decizie, precum și în deciziile sale din 18 februarie și 2 aprilie 2002 și 18 februarie 2003, că pericolul pentru ordinea publică în chestiune nu se presupune, ci trebuie dovedit, în special ținând cont de riscul unei noi infracțiuni a inculpatului sau de reacția publică declanșată de faptele comise. Rezonanța în opinia publică, o anumită stare de nesiguranță provocată de faptele comise sau aspectele referitoare la persoana acuzatului au fost evidențiate drept elemente constitutive ale pericolului pentru ordinea publică, noțiune care ar trebui separată de « pericol social al faptelor » comise (deciziile din 28 februarie 1997 și 16 noiembrie 2005 ale Curților de Apel Brașov și respectiv Oradea și decizia din 16 august 1990 a Curții Supreme de Justiție). Într-un fel oarecum diferit, într-o decizie din 15 martie 2002 privind fapte de escrocherie, Curtea Supremă de Justiție a considerat că existența unui pericol pentru ordinea publică trebuie examinată nu numai pe baza profilului personal al inculpatului, ci și al pericolului social al infracțiunii pentru care acuzatul este urmărit, a reacției publice la comiterea infracțiunii și a

posibilității ca alte persoane să comită fapte similare în lipsa unei reacții ferme împotriva persoanelor acuzate de aceste fapte. În mai multe hotărâri judecătorești în care instanțele interne au constatat lipsa motivelor concrete și a probelor pentru care menținerea în libertate a unui inculpat ar constitui un pericol pentru ordinea publică, ele au decis că punerea în libertate a interesatului, fără a trimite spre reexaminare în primă instanță dosarul referitor la menținerea inculpatului în arest preventiv (deciziile din 4 februarie 1998, 18 februarie 2003 și 16 noiembrie 2005 a Curților de Apel din Brașov, București și Oradea).

42. Art. 146 CPP prevede că procurorul poate dispune arestarea preventivă a unui inculpat printr-o ordonanță justificată, dacă consideră necesar acest lucru pentru urmărirea penală și dacă sunt îndeplinite condițiile cerute de art. 143 și de unul din paragrafele art. 148 CPP. Art. 151 dispune că mandatul de arestare preventivă a inculpatului eliberat de procuror, care trebuie redactat în baza ordonanței privind această măsură, trebuie să indice, între altele, motivele concrete care au determinat privarea de libertate. Articolul 155 precizează că mandatul de arestare preventivă a unui inculpat poate fi prelungit de instanța competentă dacă se dovedește necesar și numai în mod justificat.

2. Prevederile și jurisprudența relevante în materie de competență a instanțelor și de nulitate

43. Prevederile relevante în materie dispun următoarele:

Articolul 43 alin. 6

(Conflictul de competență)

« Instanța care și-a declinat competența ori s-a declarat competentă cea din urmă ia măsurile și efectuează actele ce reclamă urgența. »

Articolul 197 alin. 2 și 3

« (2) Dispozițiile relative la competența după materie sau după calitatea persoanei (...) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității (...).

(3) Nulitatea prevăzută în alin. 2 nu poate fi înlăturată în nici un mod. Ea poate fi invocată în orice stare a procesului și se ia în considerare chiar din oficiu. »

44. Într-o decizie din 6 septembrie 2004, Înalta Curte de Casație și Justiție a considerat că nu există conflict de competență și că prin urmare art. 43 din codul de procedură penală nu se aplică, în cazul pronunțării unei hotărâri de reexaminare a cauzei de către instanța competentă.

Articolul 382 alin. 3

« Când prima instanță a dispus arestarea inculpatului, instanța de apel poate menține măsura arestării în caz de desființare a hotărârii. »

3. Prevederile relevante în materie de recurs împotriva unei decizii inapelabile

45. Prevederile relevante la vremea comiterii faptelor precum și cele intrate în vigoare la data de 6 septembrie 2006 după modificarea CPP prin Legea nr. 356/2006 sunt descrise în cauza *Mircea împotriva României* (nr. 41250/02, paragrafele 30-31, 29 martie 2007). Prevederile legale de mai jos sunt de asemenea relevante:

Articolul 385⁶ alin. 3

« Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel, nu este limitat la motivele de casare (...), iar instanța este obligată ca, în afară de

temeiurile invocate și cererile formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele. »

Articolul 385⁹

« Hotărârile sunt supuse casării în următoarele cazuri:

(...)

17. când faptei săvârșite i s-a dat o greșită încadrare juridică;

18. când s-a comis o eroare gravă de fapt; »

4. Prevederi referitoare la interceptările telefonice și la înregistrarea de imagini

46. Prevederile relevante în materie, așa cum erau redactate la vremea comiterii faptelor, înainte de modificarea CPP prin Legea nr. 281/2003, precum și după această modificare, sunt descrise în Hotărârea *Dumitru Popescu împotriva României* (nr. 2) (nr. 71525/01, paragrafele 44 și următoarele, 26 aprilie 2007). Prevederile următoare, care erau redactate după cum urmează la vremea comiterii faptelor, sunt de asemenea relevante în cazul în speță:

Articolul 91³

« Modalitățile și condițiile de efectuare a înregistrărilor arătate în art. 91¹ și 91² sunt aplicabile și în cazul oricărei înregistrări a convorbirilor pe bandă magnetică, autorizate conform legii. »

Articolul 91⁴

« Dispozițiile art. 91¹ sunt aplicabile și în cazul înregistrărilor de imagini, iar procedura de certificare a acestora este cea prevăzută în art. 91² (...). »

5. Art. 408¹ referitor la revizuire în cazul unei decizii de încălcare pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului

47. În urma modificării CPP prin Legea nr. 356/2006 intrată în vigoare la data de 6 septembrie 2006, articolul în cauză prevede următoarele în partea sa relevantă :

« 1. Hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a unui drept prevăzut de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pot fi supuse revizuirii, dacă consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Pot cere revizuirea:

a) persoana al cărei drept a fost încălcat; »

B. Codul penal

48. La vremea comiterii faptelor, dispozițiile relevante ale codului penal prevedeau următoarele:

Articolul 64

« Pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi constă în interzicerea unuia sau unora din următoarele drepturi:

a) dreptul de a alege și de a fi ales în autoritățile publice sau în funcții electivă publice;

(...)

d) drepturile părintești (...) »

Articolul 71

« Pedeapsa accesorie constă în interzicerea tuturor drepturilor prevăzute în art. 64. Condamnarea la pedeapsa detențiunii pe viață sau a închisorii atrage de drept interzicerea

drepturilor arătate în alineatul precedent din momentul în care hotărârea de condamnare a rămas definitivă și până la terminarea executării pedepsei, până la grațierea totală (...). »

49. Articolul 71 citat anterior a fost modificat prin Legea nr. 278/2006 intrată în vigoare la data de 11 august 2006, aplicarea pedepsei accesorii constând în interzicerea dreptului prevăzut în art. 64 lit. d) fiind de-acum lăsată la aprecierea instanțelor desemnate să se ocupe de procedura penală împotriva interesatului. Intrarea în vigoare a noului cod penal, care a fost adoptat în anul 2004 și care nu prevedea modificarea art. 64 lit. a) și d) și 71, a fost amânată de mai multe ori, ultima dată până în septembrie 2008, pentru îmbunătățirea unor prevederi. În prezent, proiectul noului cod penal este dezbătut în Parlamentul român.

C. Prevederile Legii nr. 360/2002 privind statutul polițistului referitoare la suspendarea din funcție

50. La vremea comiterii faptelor, după modificarea sa prin ordonanța de urgență a Guvernului nr. 89 din data de 2 octombrie 2003 (*OUG nr. 89/2003*), intrată în vigoare la data de 14 octombrie 2003, dispozițiile art. 65 al acestei legi prevedeau următoarele :

« 1) În cazul în care împotriva polițistului s-a început urmărirea penală (...), menținerea sa în activitate se hotărăște după soluționarea definitivă a cauzei (...)

(...)

3) În cazul în care interesatul a fost arestat preventiv (...) pentru delict sau infracțiuni (...) privind activitatea sa (...) sau privind fapte de corupție, precum și pentru orice alt delict comis cu intenție, incompatibil cu activitatea sa de polițist, acesta este suspendat din funcție. În această perioadă nu beneficiază de niciunul din drepturile prevăzute de prezenta lege (...)

4) În cazul în care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori achitarea, polițistul va fi repus în toate drepturile anterioare, inclusiv compensarea celor de care a fost privat pe perioada (...), respectiv a suspendării din funcție (...) »

Înainte de modificarea normativă menționată anterior, art. 65 nu prevedea suspendarea unui polițist din funcție precum și a drepturilor sale referitoare la aceasta decât în cazul arestării sale preventive.

51. Printr-o decizie din data de 27 mai 2004, Curtea constituțională a considerat că art. 65 citat anterior nu era contrar dispozițiilor constituționale care asigură prezumția de nevinovăție sau dreptul la muncă, deoarece suspendarea unui polițist din funcție nu este decât o măsură preventivă și de siguranță și că nimic nu împiedică interesatul să practice o altă profesie.

D. Operațiunile efectuate de personalul unui penitenciar în momentul punerii în libertate a unui deținut

52. Potrivit unei scrisori din data de 29 septembrie 2005 trimisă reclamantului de penitenciarul Jilava, operațiunile necesare eliberării unui deținut sunt reglementate de un regulament interior al închisorii și de un protocol încheiat între Ministerul Justiției și Ministerul Administrației Publice și Afacerilor Interne. Potrivit scrisorii din data de 4 ianuarie 2006 adresată Guvernului, practic, după ce a primit de la instanța competentă un fax care dispunea punerea în libertate a deținutului, personalul avea de îndeplinit operațiunile administrative următoare : înregistrarea faxului care cerea secretariatului eliberarea și trimiterea la serviciul administrativ, care ia legătura cu instanța pentru confirmare și identifică deținutul ; întocmirea documentelor necesare eliberării deținutului și prezentarea dosarului directorului închisorii pentru semnătură ; redactarea

tabelului deținuților de eliberat și predarea tabelului altor servicii interesate (financiar, organizarea muncii, vizite) ; informarea supraveghetorului șef care identifică deținutul în celula sa, percheziția corporală a deținutului și însoțirea acestuia la serviciul de primiri al închisorii ; noua verificare a identității deținutului pe baza dosarului său personal din închisoare, amprentarea și predarea efectelor personale și a actelor de identitate ; însoțirea deținutului la ieșirea din închisoare.

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 5 alin. 1 din Convenție

53. Reclamantul se plânge de nelegalitatea arestării preventive și menținerii sale în stare privativă de libertate în baza ordonanței procurorului din data de 2 august 2002 și a încheierilor din 20 august, 19 septembrie și 7 octombrie 2002, datorită necompetenței autorităților care au pronunțat aceste decizii, de lipsa motivelor cerute de prevederile CPP și de nepublicarea regulamentului de aplicare a Legii nr. 23/1969 privind executarea pedepselor cu închisoarea, care priveau de asemenea executarea arestării preventive. El invocă de asemenea lipsa bazei legale pentru detenția sa timp de șaisprezece ore în ziua de 27 septembrie 2005. Reclamantul invocă art. 5 alin. 1 din Convenție care dispune următoarele :

« Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale :

a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent ;

(...)

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșescă o infracțiune sau să fugă după săvârșire acesteia ;

(...) »

A. Asupra detenției reclamantului în perioada 2 august – 19 noiembrie 2002

1. Asupra admisibilității

54. În măsura în care reclamantul invocă încălcarea art. 5 alin. 1 din Convenție datorită necompetenței procurorului de a dispune arestarea sa preventivă la data de 2 august 2002, Curtea constată că la vremea comiterii faptelor, în conformitate cu art. 148 CPP, procurorul era competent să dispună o asemenea măsură (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Ilie împotriva României* (Hotărâre), nr. 9369/02, 30 martie 2006), care a fost apoi confirmată de o instanță la data de 20 august 2002. În ceea ce privește nepublicarea regulamentului de aplicare a Legii nr. 23/1969 citată anterior, Curtea constată că reclamantul nu a indicat deloc în ce fel nepublicarea acestui regulament ar putea afecta nelegalitatea reținerii și menținerii sale în stare de arest preventiv în baza ordonanței procurorului din data de 2 august 2002 și a deciziilor ulterioare ale instanțelor.

55. Reiese că acest capăt de cerere trebuie respins ca fiind neîntemeiat, în aplicarea art. 35 alin. 3 și 4 din Convenție.

56. În ceea ce privește celelalte părți ale capătului de cerere, Curtea constată că nu sunt în mod manifest neîntemeiate în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea,

ea constată că acestea nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și declară deci restul capătului de cerere admisibil.

2. *Asupra fondului*

a) Argumentele părților

57. Reclamantul a menționat că nici ordonanța de arestare preventivă, dispusă de procuror la data de 2 august 2002, nici hotărârile judecătorești ulterioare ale instanțelor interne care au confirmat această ordonanță nu au oferit motive concrete pentru a justifica « pericolul pentru ordinea publică » pe care ar reprezenta-o menținerea sa în libertate, în condițiile în care art. 148 lit. h) CPP care se referă la asta constituia baza legală a arestării sale preventive. Făcând trimitere la art. 137 CPP și la Hotărârea *Pantea împotriva României* (nr. 33343/96, paragrafele 222-223, CEDH 2003-VI (extrase)), reclamantul consideră că arestarea sa preventivă nu a fost nici « legală » nici decisă « potrivit căilor legale », contrar dispozițiilor art. 5 alin. 1 c) din Convenție. Mai mult, el constată că instanțele interne nu au oferit indicii în sprijinul afirmației potrivit căreia ar fi încercat să influențeze derularea anchetei.

58. Referindu-se la faptele rezumate în paragrafele 15-20 de mai sus, reclamantul menționează că, în ciuda dispozițiilor Legii nr. 360/2002, intrată în vigoare la data de 24 august 2002, care prevedea competența instanțelor ordinare în cauzele penale privindu-i pe polițiști, Tribunalul Militar București, în încheierile sale din 19 septembrie și 7 octombrie 2002, s-a considerat competent să dispună menținerea sa în arest preventiv, respingând excepția invocată cu acest titlu. Decizia Curții Militare de Apel București din data de 7 decembrie 2002 a confirmat necompetența instanțelor militare și a menținut, în

temeiul art. 43 alin. 6 CPP arestarea preventivă a reclamantului între 20 noiembrie și 19 decembrie 2002, dar nu a reparat arestarea ilegală menționată anterior.

59. Invocând jurisprudența Curții în materie, Guvernul consideră că articolele 137 și 148 lit. h) CPP erau dispoziții legale clare și previzibile și că, în încheierea sa din data de 20 august 2002, Curtea Militară de Apel a examinat ordonanța de arestare preventivă pronunțată de procuror la data de 2 august 2002. Curtea de Apel a reținut existența probelor demonstrând vinovăția reclamantului și posibilitatea acestuia din urmă, dacă se afla în libertate, de a acționa pentru a împiedica aflarea adevărului în cauza care îl privea. Cât despre existența pericolului pentru ordinea publică cerută de art. 148 lit. h) CPP, Guvernul consideră că pericolul consta fără îndoială în condițiile concrete în care reclamantul comisese infracțiunea de corupție pasivă.

60. În ceea ce privește pretinsa necompetență a Tribunalului militar de a prelungi mandatul de arestare preventivă a reclamantului după intrarea în vigoare a Legii nr. 360/2002, Guvernul face referire la concluziile deciziei Curții Supreme de Justiție din data de 17 ianuarie 2003 și la dispozițiile art. 382 (3) și 43 (6) CPP și consideră că Curtea Supremă a considerat că menținerea reclamantului în stare de arest preventiv era conformă dreptului intern, astfel încât art. 5 alin. 1 nu a fost încălcat.

b) Aprecierea Curții

6. Curtea observă că pentru a examina compatibilitatea arestării reclamantului cu art. 5 alin. 1 din Convenție pe baza motivelor oferite de reclamant, este cazul să se distingă două perioade : de la 2 la 31 august, și anume perioada acoperită de ordonanța de arestare preventivă pronunțată de procuror și de la 21 septembrie la 19 noiembrie 2002, și

anume perioada pentru care reclamantul a invocat necompetența Tribunalului Militar București pentru menținerea sa în stare de arest preventiv.

i. Detenția reclamantului de la 2 la 31 august 2002

62. Curtea amintește că termenii « legal » și « potrivit căilor legale » care figurează la art. 5 alin. 1 citat anterior se referă în principal la legislația națională și consacră obligația de a respecta normele de fond precum și cele de procedură. Art. 5 alin. 1 cere în plus conformitatea oricărei privări de libertate cu scopul acestui articol : protejarea individului împotriva arbitrarului (*Amuur împotriva Franței*, Hotărârea din 25 iunie 1996, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-III ; *Scott împotriva Spaniei*, Hotărârea din data de 18 decembrie 1996, *Culegere* 1996-VI, paragraful 56).

63. Prin urmare, orice hotărâre luată de instanțele interne în sfera de aplicare a art. 5 trebuie să fie conformă cu cerințele procedurale și de fond fixate printr-o lege preexistentă. Dacă le revine în primul rând autorităților naționale, mai exact instanțelor, sarcina de a interpreta și de a aplica dreptul intern potrivit art. 5 alin. 1, nerespectarea dreptului intern implică încălcarea Convenției și Curtea poate și trebuie să verifice dacă acest drept a fost respectat (*Assanidzé împotriva Georgiei* [GC], nr. 71503/01, paragraful 171, CEDH 2004-II și *Pantea*, citată anterior, paragraful 220).

64. În cazul în speță, Curtea trebuie să acorde atenție descoperirii dacă arestarea preventivă a reclamantului prin ordonanța procurorului din data de 2 august 2002 în temeiul art. 148 lit. h) CPP a fost efectuată « potrivit căilor legale ». Curtea reamintește că a concluzionat deja că a avut loc încălcarea art. 5 alin. 1 într-o cauză în care Guvernul a admis că, în momentul arestării preventive a reclamantului în temeiul art. 148 lit. h) CPP, procurorul nu a expus faptele pentru care considera că menținerea în libertate a

interesatului ar fi prezentat un pericol pentru ordinea publică, așa cum prevedeau dispozițiile relevante în materie (a se vedea *Pantea*, citată anterior, paragrafele 222 și 223 și paragrafele 40-42 de mai sus). Desigur, o perioadă de detenție este în principiu « legală » dacă se bazează pe o hotărâre judecătorească. Cu toate acestea, făcând referire la cauza *Pantea* citată anterior, Curtea consideră că îi revine sarcina de a verifica respectarea, de către procuror, a condiției citată anterior care permitea arestarea reclamantului în temeiul art. 148 lit. h) CPP.

65. Curtea observă că, în decizia sa din data de 20 august 2002, Curtea Militară de Apel București a admis recursul Parchetului împotriva deciziei Tribunalului militar din data de 12 august 2002 constatând lipsa pericolului pentru ordinea publică, pe motiv că procurorul care ordonase arestarea preventivă a reclamantului la data de 2 august 2002 luase în calcul posibilitatea ca acesta din urmă să obstrucționeze derularea anchetei și, prin urmare, aflarea adevărului. Curtea constată totuși că ordonanța din data de 2 august 2002, care reproducea textul art. 148 h), nu făcea nicio mențiune asupra posibilității, din partea interesatului, de a împiedica aflarea adevărului în timpul urmăririi împotriva sa, motiv care ar fi putut conduce la arestarea sa în temeiul art. 148 lit. d) CPP. De altfel, presupunând că Curtea Militară de Apel ar fi intenționat să modifice baza legală a arestării preventive a reclamantului potrivit art. 148 lit. d) CPP, trebuie remarcat că nu a prezentat vreo faptă sau vreun motiv concret în sprijinul afirmației sale (a se vedea, *a contrario*, *Gaidjurgis împotriva Lituaniei* (Hotărâre), nr. 49098/99, 16 ianuarie 2001). În sfârșit, Curtea nu poate accepta argumentul Guvernului care consideră că pericolul pentru ordinea publică pe care l-ar fi reprezentat menținerea în libertate a reclamantului reieșea « fără îndoială » din felul în care interesatul a comis infracțiunea de corupție pasivă, în

măsura în care nici procurorul, nici instanțele interne nu au prezentat un astfel de motiv la vremea comiterii faptelor.

66. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că Guvernul nu a prezentat niciun element relevant pentru a distinge, din acest punct de vedere, cauza prezentă de cauza *Pantea* citată anterior. Prin urmare, încălcarea « căilor legale » de către procuror cu ocazia arestării preventive a reclamantului pentru perioada cuprinsă între 2 și 31 august 2002 a condus la încălcarea art. 5 alin. 1 lit. c) din Convenție.

ii. Detenția reclamantului de la 21 septembrie până la 19 noiembrie 2002

67. Curtea constată că perioada de detenție în chestiune se bazează pe încheierile din 19 septembrie și 7 octombrie 2002 pronunțate de Tribunalul Militar București și că art. 5 alin. 1 lit. c) se aplică, cu excepția perioadei cuprinse între 11 și 19 noiembrie 2002 care trebuie examinată din punctul de vedere al art. 5 alin. 1 lit. s) ca detenție ce a urmat condamnării în primă instanță a interesatului de către acest Tribunal la data de 11 noiembrie 2002. Cu toate acestea, ținând cont de plângerea reclamantului, care invocă necompetența Tribunalului Militar București, Curtea consideră că nu este necesar să se examineze cele trei decizii în discuție potrivit unor criterii diferite, știind că art. 5 alin. 1) lit. a) cere de asemenea ca privarea de libertate să rezulte dintr-o hotărâre judecătorească pronunțată de o instanță competentă având autoritatea cerută pentru judecarea cauzei (*Dacosta Silva împotriva Spaniei*, nr. 69966/01, paragraful 43, 2 noiembrie 2006).

68. Curtea reamintește că o perioadă de detenție este în principiu legală dacă a avut loc cu executarea unei hotărâri judecătorești. Constatarea ulterioară a unei încălcări din partea unui judecător poate să nu se răsfrângă, în dreptul intern, asupra validității arestării suferite în acel interval de timp. Acesta este motivul pentru care Curtea continuă

să refuze să admită cererile sosite de la persoane recunoscute vinovate de infracțiuni penale și care invocă faptul că instanțele de apel au constatat că verdictul de vinovăție sau pedeapsa se bazează pe erori de fapt sau de drept (*Benham împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, Hotărârea din data de 10 iunie 1996, *Culegere* 1996-III, paragraful 42).

69. În prezenta cauză, Curtea trebuie să se concentreze pe descoperirea dacă încheierile din 19 septembrie și 7 octombrie 2002 și hotărârea judecătorească din 11 noiembrie 2002 pronunțate de Tribunalul Militar București constituiau o bază legală pentru privarea de libertate a reclamantului, ținând cont în special de necompetența invocată de interesat. În acest sens, Curtea reamintește că, pentru a stabili dacă art. 5 alin. 1 din Convenție a fost respectat, este cazul să se facă o distincție clară între actele privind detenția categoric nevalabile – de exemplu cele care sunt emise de o instanță în afara competenței sale – și actele privind detenția care sunt *prima facie* valabile și eficiente până în momentul în care sunt anulate de o altă instanță internă (*Benham* citată anterior, paragrafele 43 și 46 ; *Lloyd și alții împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, nr. 29798/96 și următoarele, paragrafele 83, 108, 113 și 116, 1 martie 2005 ; *Khoudoyorov împotriva Rusiei*, nr. 6847/02, paragrafele 128-129, 8 noiembrie 2005).

70. Curtea observă că Guvernul se bazează pe încheierea Curții Supreme de Justiție din data de 17 ianuarie 2003 și pe articolele 382 alin. 3 și 43 alin. 6 CPP pentru a concludiona că arestarea reclamantului după intrarea în vigoare a Legii nr. 360/2002 era legală. În măsura în care, în ceea ce privește perioada respectivă, decizia susmenționată a făcut referință în principal la încheierea Curții Militare de Apel din data de 7 decembrie 2002, trebuie examinată însemnătatea acestei ultime decizii în privința competenței Tribunalului militar.

71. În această privință, Curtea relevă că anulând decizia Tribunalului militar din data de 11 noiembrie 2002 datorită necompetenței instanțelor militare față de reclamant după data de 24 august 2002, Curtea militară de Apel a aplicat totuși în speță art. 43 alin. 6 CPP, precizând că trebuia menținută partea din dispozitivul hotărârii judecătorești care dispunea arestarea reclamantului între 20 noiembrie și 19 decembrie 2002 pe motiv că instanța « urma să-și decline competența ». Trebuie constatat că Curtea militară de Apel a concluzionat în mod expres asupra necompetenței Tribunalului militar pentru perioada de după 24 august 2002, adică cea pentru care acesta din urmă a dispus menținerea reclamantului în stare de arest preventiv în deciziile din 19 septembrie, 7 octombrie și 11 noiembrie 2002, dar nu a vizat, prin intermediul art. 43 alin. 6 CPP decât perioada de detenție de la 20 noiembrie până la 19 decembrie 2002 neindicată în prezenta plângere. În măsura în care numai o interpretare strictă se potrivește cu cerințele art. 5 alin. 1, textul deciziei Curții Militare de Apel din data de 7 decembrie 2002 nu poate fi înțeleasă ca validând retroactiv detenția reclamantului de la 21 septembrie până la 19 noiembrie 2001, la care decizia în cauză nu face nicio referire. Nu numai o validare retroactivă a unei detenții dispuse de o instanță necompetentă ar fi contrară dreptului intern și art. 5 alin. 1 din Convenție, în plus Curtea observă că o asemenea interpretare s-ar lovi în plus în cazul în speță de constatarea că instanța militară a respins special excepția de necompetență ridicată de reclamant la data de 19 septembrie 2002 (paragraful 15 de mai sus).

72. Ținând cont de constatarea necompetenței Tribunalului militar și de faptul că nicio hotărâre judecătorească nu ar putea constitui baza legală a detenției respective, Curtea consideră că detenția reclamantului între 21 septembrie și 19 noiembrie 2002 a

încălcat cerințele art. 5 alin. 1 din Convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Khoudoyorov*, citată anterior, paragrafele 164-166).

Prin urmare a avut loc încălcarea acestui articol.

B. Asupra detenției reclamantului timp de șaisprezece ore la data de 27 septembrie 2005

1. Asupra admisibilității

73. Curtea constată că această plângere nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

2. Asupra fondului

a) Argumentele părților

74. Făcând trimitere la jurisprudența Curții în materie (*Quinn împotriva Franței*, Hotărârea din data de 22 martie 1995, seria A nr. 311 și *Labita împotriva Italiei* [GC], nr. 26772/95, CEDH 2000-IV), reclamantul consideră că a stat în stare de detenție mai mult de șaisprezece ore fără o bază legală până să fie eliberat în temeiul unei sentințe a Judecătoriei București din data de 20 septembrie 2005, devenită definitivă la data de 26 septembrie 2005 la miezul nopții, nerecurată de Parchet. Îndeosebi, el consideră exagerat termenul de trei ore scurs mai înainte la instanța citată anterior să informeze Penitenciarul Jilava asupra caracterului definitiv al acestei sentințe și termenul de circa șase ore necesare administrării închisorii pentru a îndeplini formalitățile în vederea eliberării sale, estimând că durata minimă necesară nu poate depinde de numărul de deținuți eliberați în ziua respectivă. Considerând că autoritățile nu au acționat cu promptitudinea cerută atunci când este vorba despre libertatea unei persoane pentru a respecta termenul minim

necesar executării hotărârii judecătorești care dispunea eliberarea sa condiționată, reclamantul menționează de asemenea, făcând referință la scrisoarea administrației din data de 4 ianuarie 2006, că termenul de derulare a formalităților în chestiune nu este reglementat de lege, lăsând loc arbitrarului practicilor administrative.

72. Guvernul estimează că perioada de luat în considerare pentru examinarea activității Judecătoriei București este cea dintre orele 8.00 și 10.51 din dimineața zilei de 27 septembrie 2005, termen necesar pentru redactarea scrisorii adresată prin fax Penitenciarului Jilava. De altfel, făcând trimitere la cauzele *Quinn* citată anterior și *Giulia Manzoni* (nr. 19218/91, Culegere 1997-IV), el consideră că ținând cont de operațiunile de îndeplinit de către administrația penitenciarului (paragraful 52 de mai sus) și de faptul că alți deținuți trebuia să fie eliberați în aceeași zi, autoritățile nu au depășit termenul inevitabil pentru executarea hotărârii de punere în libertate a reclamantului.

b) Aprecierea Curții

76. Curtea reamintește că lista excepțiilor la dreptul la libertate ce figurează la art.5 alin. 1 are un caracter exhaustiv și că numai o interpretare strictă se potrivește cu scopul acestei dispoziții : garantarea că nimeni nu este privat de libertate în mod arbitrar (*Labita*, citată anterior, paragraful 170). Prin urmare îi revine sarcina de a examina capetele de cerere referitoare la întârzierile în executarea unei hotărâri de punere în libertate cu o atenție deosebită (*Bojinov împotriva Bulgariei*, nr. 47799/99, paragraful 36, 28 octombrie 2004). De altfel, ea reafirmă că, dacă un anumit termen pentru executarea unei hotărâri de punere în libertate este deseori inevitabil, acesta trebuie redus la minim (*Quinn*, citată anterior, pag. 17, paragraful 42 și *Giulia Manzoni*, citată anterior, pag. 1191, paragraful 25).

77. În cazul în speță Curtea reține că părțile sunt de acord asupra faptului că hotărârea din data de 20 septembrie 2005 care dispunea punerea în libertate condiționată a reclamantului a devenit definitivă și executorie la data de 26 septembrie 2005, la miezul nopții. Curtea reamintește că, pentru a examina termenul de execuție al unei hotărâri de punere în libertate, nu a înlăturat perioade cum ar fi seara și noaptea în alte cauze în care condițiile cerute pentru punerea în libertate a reclamantului au fost legate de o oră la care angajatul închisorii desemnat cu unele operațiuni necesare în acest scop lipsea din cauza programului de lucru (a se vedea *Labita*, citată anterior, paragrafele 24 și 172 și *Rashid împotriva Bulgariei*, nr. 47905, paragrafele 31-32 și 79-80, 18 ianuarie 2007). Dacă situația este diferită în această cauză în măsura în care primul demers de făcut, comunicarea către închisoare a caracterului definitiv al hotărârii, trebuia să fie efectuat de Judecătoria, și anume un grefier și un judecător delegat, la ora închiderii, Curtea reține totuși că, chiar dacă acest termen poate fi considerat drept inevitabil, autorităților le revenea sarcina de a face dovada unei promptitudini deosebite la data de 27 septembrie 2005 pentru a reduce la minim timpul necesar eliberării reclamantului care petrecuse deja o noapte în plus în închisoare.

78. Or, ținând cont de probele aflate la dosar, Curtea nu este convinsă de argumentul Guvernului potrivit căruia prelungirea detenției reclamantului până la orele 16.30 în ziua de 27 septembrie 2005 a reprezentat termenul inevitabil pentru executarea hotărârii de punere în libertate a reclamantului. Astfel, ea observă că faxul care comunica Penitenciarului Jilava caracterul definitiv și executoriu al sentinței în discuție nu a fost trimis de instanța menționată anterior decât la orele 10.51 și că timpul necesar redactării și semnării acestei scrisori nu poate justifica un asemenea termen. De altfel, dacă este cert

că se impune un anumit termen pentru a îndeplini operațiunile și a întocmi documentele referitoare la punerea în libertate a unui deținut, Curtea reține că, în scrisoarea sa din data de 4 ianuarie 2006, administrația penitenciarului Jilava a indicat că era imposibil să estimeze timpul cerut de aceste operațiuni și a lăsat să se înțeleagă că eliberarea altor patru deținuți în aceeași zi a prelungit durata necesară punerii în libertate a reclamantului.

79. Pe baza celor de mai sus, Curtea estimează că durata detenției reclamantului la data de 27 septembrie 2005 nu corespunde termenului minim inevitabil în executarea unei hotărâri definitive care dispune eliberarea sa. Detenția în cauză nu se întemeiază deci pe unul din alineatele art. 5 din Convenție.

80. Reiese că a avut loc încălcarea art. 5 alin. 1 în această privință.

II. Asupra pretinselor încălcări ale art. 5 alin. 3 din Convenție

81. Reclamantul se plânge că nu a fost adus « de îndată » în fața unui magistrat desemnat să îndeplinească funcții judiciare după arestarea sa preventivă la data de 2 august 2002 și că instanțele interne nu au justificat necesitatea de a-l menține în stare de arest preventiv, referindu-se în special la perioada care durează până la 19 noiembrie 2003. El invocă în această privință art. 5 alin. 3 din Convenție, care prevede următoarele :

« Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 literă c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere. »

A. Asupra admisibilității

82. În măsura în care plângerea privind nejustificarea necesității menținerii reclamantului în stare de detenție privește perioada cuprinsă între 11 și 19 noiembrie 2002, Curtea amintește că, potrivit jurisprudenței, termenul final al perioadei prevăzută la art. 5 alin. 3 este « ziua în care s-a statuat asupra temeiniciei acuzării, chiar și în primă instanță » (*Labita*, citată anterior, paragraful 147). Chiar dacă Guvernul nu invocă acest argument, Curtea trebuie să observe că după decizia pe fond a Tribunalului Militar București din data de 11 noiembrie 2002, detenția ulterioară a interesatului nu se întemeiază pe art. 5 alin. 1 lit. c) din Convenție, ci pe art. 5 alin. 1 lit. a). Ea consideră că nici faptul că detenția respectivă a fost inițial acoperită de încheierea din data de 7 octombrie 2002 care menținea reclamantul în stare de arest preventiv, nici constatarea de mai sus a necompetenței instanței citată anterior nu fac aplicabil art. 5 alin. 1 lit. c) la perioada respectivă. În măsura în care perioada de detenție susmenționată nu intră în domeniul de aplicare al art. 5 alin. 3, acest capăt de cerere este incompatibil *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției în temeiul art. 35 alin. 3 și va fi respins în temeiul art. 35 alin. 4 (a se vedea, *mutatis mutandis*, *B. împotriva Austriei*, Hotărârea din 28 martie 1990, seria A nr. 175, pag. 14, paragrafele 36 și următoarele, și *Sardinas Albo împotriva Italiei* (Hotărâre), nr. 56271/00, 8 ianuarie 2004).

83. În ceea ce privește restul capetelor de cerere, Curtea constată că nu sunt în mod manifest neîntemeiate în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că acestea nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și le declară deci admisibile.

B. Asupra fondului

1. Argumentele părților

84. Bazându-se pe jurisprudența Curții în materie (a se vedea, între altele, *Belchev împotriva Bulgariei*, nr. 39270/98, paragraful 82, 8 aprilie 2004, *Trzaska împotriva Poloniei*, nr. 25792/94, paragraful 65, 11 iulie 2000 și *I.A. împotriva Franței*, nr. 28213/95, paragraful 104, CEDH 1998-VII) și făcând referire la hotărârile interne, reclamantul consideră că autoritățile nu și-au îndeplinit obligația de a justifica concret necesitatea menținerii sale în stare de arest în temeiul art. 148 lit. h) CPP și, în special, pericolul pentru ordinea publică pe care l-ar fi constituit menținerea sa în libertate. De altfel, instanțele interne nu au oferit niciun motiv asupra faptelor pentru a demonstra că ar fi încercat să obstrucționeze urmărirea și necesitatea de a finaliza ancheta penală nu ar putea constitui în sine un motiv relevant și suficient pentru arestarea preventivă a unui acuzat. În sfârșit, instanțele au examinat împreună menținerea în detenție a reclamantului și complicelui lui fără a face o distincție în privința situației lor personale.

85. Făcând referire la hotărârile respective și la jurisprudența Curții (a se vedea, între altele, *Dinler împotriva Turciei*, nr. 61443/00, paragraful 51, 31 mai 2005 și *Labita*, citată anterior, paragraful 153), Guvernul consideră că instanțele interne au motivat în mod adecvat necesitatea menținerii în stare de arest preventiv a reclamantului și că au luat de asemenea în calcul, în momentul primelor prelungiri, faptul că urmărirea penală împotriva sa nu se încheiase. El consideră că motivele prezentate de instanțe nu urmau un model stereotip și că nu au existat perioade de inactivitate în urmărire și consideră că perioada respectivă de detenție este inferioară celei examinate de Curte în alte cauze în care a concluzionat că art. 5 alin. 3 a fost încălcat.

2. *Aprecierea Curții*

86. Obiectul art. 5 alin. 3, care formează un tot unitar împreună cu paragraful 1 alit. c) din același articol (*Lawless împotriva Irlandei* (nr. 3), Hotărârea din 1 iulie 1961, seria A nr. 3, pag. 52, paragraful 14), constă în a oferi indivizilor privați de libertate o garanție specială : o procedură judiciară vizând asigurarea că nimeni nu este privat de libertate în mod arbitrar (*Schiesser împotriva Elveției*, Hotărârea din data de 4 decembrie 1979, seria A nr. 34, pag. 13, paragraful 30). Curtea a declarat de mai multe ori : art. 5 alin. 3 din Convenție oferă persoanelor arestate sau deținute pe motiv că au fost bănuite că au comis o infracțiune penală garanții împotriva privării arbitrare sau nejustificate de libertate (a se vedea, între altele, Hotărârea *Assenov și alții împotriva Bulgariei* din 28 octombrie 1998, Culegere 1998-VII, pag. 3298, pag. 146). Art. 5 alin. 3 are drept obiect principal eliberarea în momentul în care temeiul detenției încetează.

87. Curtea face trimitere la concluziile sale de mai sus (paragrafele 66 și 72) în care ea consideră că reclamantul nu a fost închis « legal », în sensul art. 5 alin. 1, între 2 și 31 august 2002 și între 21 septembrie și 19 noiembrie 2002.

88. Curtea reamintește că în alte cauze în care a concluzionat că art. 5 alin. 1 din Convenția a fost încălcat în privința unor perioade de arestare preventivă, ea a considerat că nu mai era cazul să statueze separat asupra fondului plângerilor referitoare la încălcarea art. 5 alin. 3 care privesc aceleași perioade (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Zervudacki împotriva Franței*, nr. 73947/01, paragrafele 60-61, 27 iulie 2006 și *Holomiov împotriva Moldovei*, nr. 30649/05, paragraful 131, 7 noiembrie 2006). Prin urmare, ea consideră că în cauză nu trebuie examinată separat plângerea menționată anterior a reclamantului potrivit căruia nu ar fi fost adus « de îndată » în fața unui

magistrat desemnat să îndeplinească funcții judiciare după arestarea sa preventivă la data de 2 august 2002.

89. Curtea consideră în schimb că, în măsura în care plângerea reclamantului privind omisiunea instanțelor interne de a justifica necesitatea menținerii sale în detenție privește de asemenea o perioadă care nu a fost examinată potrivit art. 5 alin. 1, și anume cea cuprinsă între 1 și 20 septembrie 2002 inclusiv, ea trebuie să examineze această plângere așa cum a fost formulată, reținând totuși încălcarea art. 5 alin. 1 constatată anterior (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Nakhmanovich împotriva Rusiei*, nr. 55669/00, paragraful 75, 2 martie 2006).

a) Principii rezultate din jurisprudența Curții

90. Există o prezumție în favoarea eliberării. Așa cum Curtea a indicat în cauza *Neumeister împotriva Austriei* (Hotărârea din 27 iunie 1968, seria A nr. 8, pag. 37, paragraful 4), partea a doua a art. 5 alin. 3 nu oferă autorităților judiciare o opțiune între judecarea într-un termen rezonabil și eliberarea provizorie. Până la condamnarea sa, persoana acuzată trebuie să fie considerată nevinovată și dispoziția analizată are drept obiect principal impunerea eliberării provizorii imediat ce temeiul menținerii detenției încetează. Continuarea detenției nu se justifică deci într-o anumită speță decât dacă indicii concrete demonstrează o cerință veritabilă de interes public care prevalează, în ciuda prezumției de nevinovăție, asupra regulei respectării libertății individuale stabilită la art. 5 din Convenție (a se vedea, printre altele, *McKay împotriva Regatului Unit al Marii Britanii* [GC], nr. 543/03, paragrafele 41-42, CEHR 2006-...). În principal pe baza motivelor ce figurează în hotărârile pronunțate de instanțele interne în această privință, precum și a faptelor necontroversate indicate de interesat în căile sale de atac, Curtea

trebuie să stabilească dacă a avut loc sau nu încălcarea art. 5 alin. 3 din Convenție (*Labita*, citată anterior, paragraful 152 *in fine*).

91. Curtea reamintește că nu se poate face o evaluare abstractă asupra caracterului rezonabil al duratei unei detenții (*Patsouria împotriva Georgiei*, nr. 30779/04, paragraful 62, 6 noiembrie 2007). În această privință, art. 5 alin. 3 din Convenție nu poate fi interpretat ca permițând necondiționat arestarea preventivă atâta vreme cât nu depășește o anumită durată. Orice menținere în stare de arest preventiv a unui acuzat, chiar și pentru o durată scurtă, trebuie justificată în mod convingător de autorități (a se vedea, printre altele, *Chichkov împotriva Bulgariei*, nr. 38822/97, paragraful 66, CEDH 2003-I și *Musuc împotriva Moldovei*, nr. 42440/06, paragraful 41, 6 noiembrie 2007).

92. Mai mult, o hotărâre motivată a instanțelor interne în materie dovedește că părțile au fost efectiv audiate. Ea permite părții interesate să intenteze apel și oferă instanței de apel posibilitatea de a examina hotărârea respectivă pe baza motivelor astfel ridicate. Numai prezentând motivele pe care se întemeiază o hotărâre se poate permite un control public al gestionării justiției (*Suominen împotriva Finlandei*, nr. 37801/97, paragraful 37, 1 iulie 2003). De altfel, argumentele pro și contra punerii în libertate nu trebuie să fie « generale și abstracte » (a se vedea, printre altele, *Smirnova împotriva Rusiei*, nr. 46133/99 și 48183/99, paragraful 63, CEDH 2003-IX (extrase)).

93. În jurisprudența sa, Curtea a expus patru motive fundamentale acceptabile pentru arestarea preventivă a unui acuzat suspectat că a comis o infracțiune : pericolul ca acuzatul să fugă (*Stögmüller împotriva Austriei*, Hotărârea din 10 noiembrie 1969, seria A nr. 9, paragraful 15) ; riscul ca acuzatul, odată repus în libertate, să împiedice aplicarea justiției (*Wemhoff împotriva Germaniei*, Hotărârea din 27 iunie 1968, seria A nr. 7,

paragraful 14), să comită noi infracțiuni (*Matzenetter împotriva Austriei*, Hotărârea din 10 noiembrie 1969, seria A nr. 10, paragraful 9) sau să tulbure ordinea publică (*Letellier împotriva Franței*, Hotărârea din 26 iunie 1991, seria A nr. 207, paragraful 51 și *Hendriks împotriva Olandei* (Hotărârea), nr. 43701/04, 5 iulie 2007).

94. Pericolul de a împiedica buna derulare a procesului penal nu poate fi invocat în mod abstract de autorități, ci trebuie să se bazeze pe probe factice (*Beccies împotriva Moldovei*, nr. 9190/03, paragraful 59, 4 octombrie 2005). La fel se întâmplă în cazul tulburărilor aduse ordinii publice : dacă un asemenea motiv poate fi luat în calcul potrivit art. 5 în circumstanțe excepționale și în măsura în care dreptul intern recunoaște această noțiune, acesta nu poate fi considerat relevant și suficient decât dacă se bazează pe fapte de natură să indice că eliberarea deținutului ar tulbura cu adevărat ordinea publică (*Letellier*, citată anterior, paragraful 51).

b) Aplicarea principiilor la cazul în speță

95. Curtea reține că, în hotărârile lor referitoare la arestarea preventivă a reclamantului până la data de 11 noiembrie 2002, instanțele interne au considerat că era necesară menținerea interesatului în detenție pe motiv că condițiile prevăzute de art. 148 lit. h) continuau să fie valabile, menționând de asemenea în subordine necesitatea de a asigura buna derulare a urmăririi și, după trimiterea în judecată de către Parchet la 25 septembrie 2002, a procesului penal.

96. Curtea reamintește că, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 2 și 31 august 2002, ea a constatat încălcarea art. 5 alin. 1 din Convenție dat fiind că procurorul și, cu ocazia recursului, instanțele interne nu și-au îndeplinit obligația prevăzută de dreptul intern de a preciza, în cazul arestării întemeiată pe art. 148 lit. h) citată anterior,

motivele pentru care menținerea reclamantului în libertate ar constitui un pericol pentru ordine publică (paragrafele 64-66 de mai sus).

97. Curtea reține că, chiar și în lipsa unei jurisprudențe naționale mereu coerente în materie, instanțele interne au definit în cursul timpului criterii și elemente de luat în calcul la examinarea existenței « pericolului pentru ordinea publică », de unde și reacția publică declanșată datorită faptelor comise, starea de nesiguranță ce ar putea fi generată de menținerea sau punerea în libertate a acuzatului precum și profilul personal al acestuia din urmă (paragraful 41 de mai sus). Or, trebuie remarcat că în cazul în speță hotărârile instanțelor interne de menținere a reclamantului în detenție în timpul perioadei indicate nu au oferit motive concrete în sprijinul afirmației « pericolului pentru ordinea publică » și justificării, în baza art. 148 lit. h) CPP, necesității menținerii reclamantului în detenție. Aceste hotărâri s-au limitat, în principal, la reproducerea textului acestui articol în mod stereotip și la adăugarea, tot în mod abstract, a motivului privind buna derulare a urmăririi (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Patsouria*, citată anterior, paragraful 71), precizând că aceleași motive care au determinat arestarea reclamantului, cele prevăzute în art. 148 lit. h) CPP, rămăneau valabile (paragrafele 14-16 de mai sus).

98. Or, Curtea constată că noțiunea de « împiedicare a bunei derulări a urmăririi » este diferită de cea de « pericol pentru ordinea publică », deoarece este enunțată la art. 148 lit. d) CPP și nu la art. 148 lit. h) CPP, care a constituit baza legală a menținerii interesatului în stare de arest preventiv. De altfel, Curtea relevă că în niciun moment instanțele interne nu au indicat modul concret în care aceste dispoziții s-ar aplica în cazul reclamantului și nu au examinat motivele invocate de interesat de la arestarea sa pe baza profilului său personal și situației sale familiale, în timp ce art. 136 CPP prevedea că

aceste motive ar fi trebui să fie luate în calcul, printre altele, la alegerea măsurii preventive cea mai adecvată (paragrafele 12, 14 și 40 de mai sus și, *mutatis mutandis*, *Becciev*, citată anterior, paragraful 62). În această privință, Curtea reamintește că, potrivit art. 5 alin. 3, autoritățile trebuie să ia în considerare măsurile alternative la arestarea preventivă câtă vreme acuzatul oferă garanții în privința prezentării sale la proces. Cu toate acestea, fără a justifica concret împiedicarea de către reclamant a bunei derulări a urmăririi sau a invoca riscul să nu se prezinte, instanțele interne nu au examinat în nicio clipă posibilitatea de a adopta una din măsurile alternative prevăzute de dreptul intern (*Patsouria*, citată anterior, paragrafele 75-76).

99. Scurta trimitere, în încheierea Curții de Apel București din 31 octombrie 2002 pronunțată la sfârșitul perioadei indicate, la gravitatea faptelor comise, la modul în care acuzații le-au comis și la calitatea acestora din urmă, nu ar putea completa lipsa de motivație susmenționată, deoarece este de natură să pună mai multe întrebări decât să ofere răspunsuri în privința rolului acestor elemente în existența invocată a unui pericol pentru ordinea publică în cazul în speță. În special, Curtea reamintește că a decis deja că instanțelor interne le revine sarcina de a motiva în mod concret, pe baza faptelor relevante, motivele pentru care ordinea publică ar fi efectiv amenințată în cazul în care acuzatul ar fi liber (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Letellier*, citată anterior, paragraful 51).

Știind că instanțele interne trebuie să respecte prezumția de nevinovăție cu ocazia examinării necesității de a prelungi arestarea preventivă a unui acuzat, trebuie reamintit că menținerea în detenție nu ar putea servi la anticiparea asupra unei pedepse privative de libertate bazându-se în principal și în mod abstract pe gravitatea faptelor comise (a se

vedea, *mutatis mutandis*, *Patsouria*, paragraful 71 și *Letellier*, paragraful 51, citate anterior).

100. În final, Curtea reține că, în toate hotărârile respective, instanțele interne au prelungit mandatul de arestare preventivă a reclamantului printr-o formulă globală care privea în același timp pe interesat și pe complicele său, fără a răspunde argumentelor invocate separat pentru fiecare din ei și fără a se referi la situația lor deosebită. Ea consideră că o asemenea abordare nu este compatibilă cu garanțiile prevăzute de art. 5 alin. 3 din Convenție în măsura în care permite menținerea mai multor persoane în detenție fără o examinare separată a motivelor care justifică necesitatea prelungirii detenției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Dolgova împotriva Rusiei*, nr. 11886/05, paragraful 49, 2 martie 2006).

101. Pe baza considerațiilor anterioare, Curtea reține că, neprezentând fapte concrete privind riscurile apărute în cazul punerii în libertate a interesatului și neluând în calcul măsurile alternative precum și alegând să se sprijine în principal pe gravitatea faptelor comise și să nu examineze individual situația reclamantului, autoritățile nu au oferit motive « relevante și suficiente » pentru a justifica necesitatea menținerii în stare de arest preventiv în timpul perioadei în cauză.

În aceste circumstanțe, nu este necesar să se descopere în plus dacă autoritățile naționale competente au contribuit cu o « promptitudine deosebită » la continuarea procedurii (*Dolgova*, citată anterior, paragraful 50 *in fine*).

102. Reiese că a avut loc încălcarea art. 5 alin. 3 din Convenție.

III. Asupra pretinsei încălcări a [art. 6](#) alin. 1 și 3 din Convenție

103. Reclamantul se plânge de inechitatea procesului penal în fața Curții de Casație, pe motiv că, fără a audia sau a interoga martorii, aceasta l-a condamnat la data de 18 iunie 2004 pe baza probelor considerate insuficiente și contradictorii de Curtea de Apel București în hotărârea sa de eliberare pronunțată în primă instanță și, în principal, pe baza denunțului făcut de C.J. fără asistența unui interpret. De altfel, Curtea de Casație nu a sancționat nulitatea recursului înaintat de un alt Parchet decât PNA competent și nu i-a aplicat circumstanțele atenuante în momentul stabilirii pedepsei sale datorită refuzului său de a se autoînvinovăți. Reclamantul invocă o încălcare a art. 6. alin. 1 și 3 lit. d) din Convenție care, în partea sa relevantă, prevede următoarele:

« 1. Orice persoană are dreptul la judecarea echitabilă a cauzei sale (...) de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)

3. Orice acuzat are, în special, dreptul (...)

d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării (...) »

A. Asupra admisibilității

104. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod manifest neîntemeiat în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și îl declară deci admisibil.

B. Asupra fondului

105. În ceea ce privește neaudierea reclamantului de către Curtea Supremă de Justiție, Guvernul indică faptul că este conștient de jurisprudența Curții de la cauza *Constantinescu împotriva României* (nr. 28871/95, CEDH 2000-VIII) și atrage atenția

asupra modificării CPP (paragraful 45 de mai sus). În ceea ce privește faptul că Curtea de Casație nu a audiat direct martorii acuzării și ai apărării, Guvernul reține că acești martori au fost audiați în primă instanță și că interesatul nu a solicitat Curții de Casație să-i reaudieze și consideră că condamnarea reclamantului nu se baza în exclusivitate sau în mod hotărâtor pe aceste mărturii ci pe dosar în ansamblul său.

106. Reclamantul face trimitere la Hotărârea Constantinescu indicată anterior și menționează caracterul similar al plângerii întemeiată în cazul în speță pe neaudierea de către Curtea de Casație, în măsura în care el invocase nevinovăția sa și fusese eliberat în primă instanță. În ceea ce privește faptul că Curtea de Casație l-a condamnat fără a audia martorii și în special pe C.J., care l-a denunțat, el se referă la cauza *Ekbatani împotriva Suediei* (Hotărârea din 26 mai 1988, seria A nr. 134, pag. 14, paragraful 32), subliniind că instanța care statuează în ultimă instanță asupra chestiunilor de fapt și de drept are obligația de a audia reclamantul. De altfel, reclamantul susține că a fost eliberat în primă instanță, că termenul din data de 10 iunie 2004 a privit în exclusivitate admisibilitatea recursului Parchetului și că Curții de Casație îi revenea sarcina de a respecta cerințele procesului echitabil și de a proceda la o reaudiere a martorilor dacă decidea, după audierea respectivă, să caseze hotărârea de eliberare și să pronunțe o decizie pe fondul cauzei, fără a trimite dosarul spre reexaminare în primă instanță.

107. Curtea reamintește că a concluzionat deja că condamnarea unui acuzat pentru prima dată în ultimă instanță numai de o instanță care, fără a-l audia, a examinat cauza în fapt și în drept și a studiat problema vinovăției sau nevinovăției interesatului care susținea că nu a comis fapta considerată drept infracțiune penală, încalcă echitatea procedurii garantată de art. 6 alin. 1 din Convenție (a se vedea, printre altele, *Ekbatani împotriva*

Suediei, Hotărârea din 26 mai 1988, seria A nr. 134, paragraful 32 ; *Constantinescu*, citată anterior, paragrafele 59-61 ; și *Mircea împotriva României*, nr. 41250/02, paragrafele 48 și următoarele, 29 martie 2007).

108. După ce a examinat toate probele ce i-au fost prezentate, Curtea consideră, asemeni părților, că situația în speță este similară. Într-adevăr, prin decizia sa din 18 iunie 2004, Curtea de Casație a condamnat reclamantul, fără a-l audia, în condițiile în care a analizat cauza în fapt și în drept și a modificat hotărârea de eliberare pronunțată în primă instanță de Curtea de Apel București. În această privință, pentru respectarea garanțiilor echității procedurii, Curtea de Casație ar fi trebuit să-l audieze pe reclamant, prezent în timpul dezbaterilor, luând măsuri pozitive în acest scop, sau să se asigure, la nevoie, că renunțase la acest drept fără echivoc și că o asemenea renunțare era înconjurată de garanțiile necesare și nu era afectată de niciun interes public (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Constantinescu*, citată anterior, paragraful 59 și *Botten împotriva Norvegiei*, Hotărârea din 9 februarie 1996, *Culegere* 1996-I, paragraful 53). Or, Curtea reține că Guvernul nu susține că reclamantul a renunțat la dreptul său de a fi audiat personal. Mai mult, felicitându-se pentru modificările aduse codului de procedură penală prezentate de Guvern, care impuneau instanțelor care statuau asupra recursului să audieze acuzatul într-o asemenea situație, Curtea reține că aceste modificări au intrat în vigoare la data de 6 septembrie 2006, adică după decizia pronunțată în această cauză de Curtea de Casație.

109. Prin urmare, Curtea consideră că, pe baza naturii chestiunilor pe care Curtea de Casație trebuia să le examineze, condamnarea reclamantului pronunțată fără a fi audiat personal și, pe lângă aceasta, după o hotărâre de eliberare pronunțată în primă instanță, este contrară cerințelor unui proces echitabil.

Prin urmare a avut loc încălcarea art. 6 alin.1 din Convenție.

110. Ținând cont de constatarea încălcării dreptului reclamantului la un proces echitabil, Curtea consideră că nu este necesar să examineze în plus fondul altor capete de cerere invocate de interesat, care privesc întreaga procedură în fața Curții de Casație (a se vedea, printre altele, *Mircea*, citată anterior, paragraful 55 și *Muttillainen împotriva Finlandei*, nr. 8358/02, paragraful 28, 22 mai 2007).

IV. Asupra pretinsei încălcări a art. 8 din Convenție

111. Reclamantul denunță mai multe încălcări ale dreptului său la respectarea vieții sale private și de familie care ar decurge din interceptarea convorbirilor sale telefonice și din supravegherea ilegală de către serviciile speciale în perioada 15-23 iulie 2002, din suspendarea sa din funcția de polițist în temeiul art. 65 din Legea nr. 360/2002 și din faptul că în urma deciziei Curții de Casație din data de 18 iunie 2004, i s-a interzis în mod automat să-și exercite drepturile părintești asupra copilului său minor pe durata executării pedepsei sale cu închisoarea. El invocă art. 8 din Convenție, care prevede următoarele :

« 1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora. »

A. Asupra încălcării invocate datorită interceptării și înregistrării convorbirilor telefonice și supravegherii sale de către serviciile speciale

1. Interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice

a) Asupra admisibilității

112. Părțile nu au prezentat observații în această privință.

113. Curtea constată că plângerea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

b) Asupra fondului

i) Argumentele părților

114. Reclamantul consideră că interceptarea și înregistrarea convorbirilor sale telefonice de către serviciile speciale pe baza autorizațiilor procurorului din 15 și 18 iulie 2002 constituie o ingerință care nu este prevăzută de lege în sensul art. 8 alin. 2 din Convenție. În această privință, el invocă lipsa de precizie a art. 91¹-91⁴ CPP așa cum erau redactate la vremea comiterii faptelor. În orice caz, el contestă necesitatea ingerinței, estimând că garanțiile prevăzute la acea vreme de CPP în materie erau insuficiente. El menționează mai ales că procurorul militar care a autorizat ingerința nu oferea garanții de independență și de imparțialitate, că CPP nu prevedea controlul autorizației respective și că acuzatul nu avea posibilitatea de a consulta partea din înregistrări neindicate în procesul-verbal de predare a convorbirilor considerate relevante de instanță iar autoritățile nu aveau posibilitatea de a informa, înainte de încetarea urmăririi, persoana care a făcut obiectul unei măsuri de interceptare, spre deosebire de ceea ce prevedeau art.

91² alin. 4 și 91³ alin. 6 după modificarea CPP în 2003 (a se vedea *Dumitru Popescu*, citată anterior, paragraful 45).

115. În ceea ce privește lipsa necesității ingerinței, reclamantul remarcă faptul că autorizația procurorului din 15 iulie 2002 nu preciza exact posturile telefonice supuse interceptării convorbirilor telefonice, din moment ce conținea cuvântul « de asemenea » și cele două autorizații din 15 și 18 iulie 2002 nu justificau necesitatea ingerinței în raport cu alte motive pe care Parchetul le-ar fi putut folosi. El consideră că autoritățile puteau astfel asculta mai multe posturi folosite de el sau de familia sa. Susținând că a fost condamnat pe baza convorbirii telefonice din data de 17 iulie 2002, a cărei interceptare în baza autorizației din data de 15 iulie 2002 ar fi ilegală, el menționează că a invocat de mai multe ori, fără succes, caracterul abuziv al interceptării acestor convorbiri (paragrafele 23 și 31 *in fine*, de mai sus).

116. Guvernul menționează că ingerința respectivă era prevăzută de lege, și anume art. 91¹-91⁴ CPP și că aceste dispoziții conțin garanții suficiente în privința naturii, întinderii și duratei măsurilor de interceptare, motivelor cerute pentru a permite aceste măsuri și autorităților competente să le dispună, să le execute și să le controleze și menționează genul de cale de atac existentă în dreptul intern, modul de consemnare a conținutului convorbirilor și posibilitatea de a verifica mijloacele de probă în cauză. Guvernul consideră că în cazul în speță ingerința era necesară, interceptarea convorbirilor telefonice fiind realizată cu scopul de a preveni și a pedepsi infracțiunile și că era de asemenea proporțională cu scopul legitim dorit, deoarece autoritățile nu ar fi putut obține informațiile respective prin mijloace mai puțin restrictive ale dreptului reclamantului la respectarea vieții sale private.

ii. Aprecierea Curții

α) Asupra existenței unei ingerințe

117. Convorbirile telefonice cuprinse în noțiunile de « viață privată » și de « corespondență » în sensul art. 8 alin. 1 citat anterior, interceptarea lor, înregistrarea datelor astfel obținute și eventuala lor folosire în cadrul urmăririi penale îndreptată împotriva reclamantului reprezintă o « ingerință a unei autorități publice » în exercitarea dreptului pe care i-l garantează art. 8 (a se vedea, printre altele, Hotărârile *Malone împotriva Regatului Unit al Marii Britanii* din 2 august 1984, seria A nr. 82 pag. 30, paragraful 64 ; *Kruslin împotriva Franței și Huvig împotriva Franței* din 24 aprilie 1990, seria A nr. 176-A și 176-B, pag. 20, paragraful 26 și pag. 52, paragraful 25, *Halford împotriva Regatului Unit al Marii Britanii* din 25 iunie 1997, *Culegere* 1997-III, pag. 1016-1017, paragraful 48). Acest punct nu a condus de altfel la o dispută în cazul în speță.

β) Asupra justificării ingerinței

- *Ingerința era « prevăzută de lege »?*

118. Trebuie reamintit în această privință că expresia « prevăzută de lege » impune nu numai respectarea dreptului intern, ci privește și calitatea legii, care trebuie să fie compatibilă cu principiul supremației dreptului (*Khan împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, nr. 35394/97, paragraful 26, CEDH 2000-V). În contextul supravegherii secrete exercitate de către autoritățile publice, dreptul intern trebuie să ofere o protecție împotriva ingerinței arbitrare în exercitarea dreptului unui individ protejat de art. 8. Mai mult, legea trebuie să folosească termeni destul de expliciți pentru a indica indivizilor în mod suficient în ce circumstanțe și în ce condiții ea abilitază autoritățile publice să ia

asemenea măsuri secrete (*Malone*, citată anterior, paragraful 67 ; *Weber și Saravia împotriva Germaniei* (Hotărâre), nr. 54934/00, paragraful 93, CEDH 2006-...). Dacă indiferent de sistem nu se poate niciodată îndepărta complet eventualitatea acțiunii ilegale a unui funcționar necinstit, neglijent sau prea zelos, atunci probabilitatea unei asemenea acțiuni și garanțiile oferite pentru a se proteja împotriva lor conduc la scopurile de control ale Curții în cazul în speță (*Klass și alții împotriva Germaniei*, Hotărârea din 6 septembrie 1978, seria A nr. 28, paragraful 59).

119. În cazul în speță Curtea reține că părțile sunt de acord asupra faptului că baza legală a ingerinței era constituită de articolele 91¹-91⁴ CPP, reclamantul contestând caracterul « previzibil » al dispozițiilor legale în cauză și în special lipsa, la vremea comiterii faptelor, garanțiilor suficiente împotriva arbitrarului.

120. Curtea reamintește că a examinat deja dispozițiile legale în materie de interceptare a convorbirilor telefonice relevante în România după modificarea CPP prin Legea nr. 281/2003 într-o cauză în care a concluzionat că examinarea minuțioasă a cerințelor legislației române aplicabilă și a obstacolelor de fapt potențial întâlnite de orice persoană ce se consideră vătămată de o măsură de interceptare a convorbirilor sale dezvăluie deficiențe incompatibile cu gradul minim de protecție dorit de supremația dreptului într-o societate democratică (*Dumitru Popescu*, citată anterior, paragraful 99 în fine și următoarele). Este la fel de important să se constate că, în cauza respectivă, examinarea Curții a condus în același timp la prevederile relevante ale legii nr. 51/1991 privind siguranța națională, punerea sub ascultare în cauză fiind întemeiată pe art. 13 al acestei legi și pe articolele susmenționate ale CPP, care constituiau dreptul comun în materie și completau Legea nr. 51/1991 citată anterior. Prin urmare, Curtea consideră

necesar în speță să examineze în continuare existența garanțiilor cerute de art. 8 alin. 2 din Convenție exclusiv în lumina art. 91¹-91⁴ CPP.

121. Drept protecție minimă, necesară pentru a evita abuzurile, care trebuie să figureze în lege, jurisprudența Curții menționează : definirea categoriilor de persoane ce pot fi puse sub ascultare judiciară ; natura infracțiunilor ce ar putea conduce la aceasta ; stabilirea unei durate în timp a executării măsurii ; condițiile de întocmire a proceselor-verbale de sinteză care consemnează convorbirile interceptate ; precauțiile de luat pentru a transmite, intacte și complete, înregistrările realizate, în vederea controlului eventual din partea judecătorului și a apărării; circumstanțele în care se poate sau trebuie să se efectueze ștergerea sau distrugerea benzilor respective, în special după neînceperea urmăririi penale sau punere în libertate (*Valenzuela Contreras împotriva Spaniei*, Hotărârea din 30 iulie 1998, *Culegere* 1998-V, paragraful 46 *in fine*, pag. 1925). Trebuie de asemenea să se ia în calcul alte garanții, ca cele care cer ca măsura să fie autorizată și punerea sa în aplicare să fie controlată de o autoritate independentă, în special de un magistrat (*Kruslin*, citată anterior, paragraful 34 și *Dumitru Popescu*, citată anterior, paragrafele 70-66).

122. Curtea remarcă mai întâi că la vremea comiterii faptelor procurorul competent putea autoriza interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice dacă, având indicii convingătoare asupra pregătirii sau comiterii unei infracțiuni pentru care are loc urmărirea penală *ex officio*, această măsură se dovedea « utilă » pentru aflarea adevărului (articolul 91¹ CPP). Ea reține că în dreptul român cea mai mare parte din infracțiuni, în ciuda gravității lor, sunt urmărite *ex officio*, cu excepția celor pentru care CPP prevede necesitatea unei plângeri penale prealabile a victimei sau a sesizării sau

acordului unei autorități competente (infrațiuni comise de membrii Guvernului, unele infrațiuni privind disciplina militară etc.). Curtea constată mai ales că măsura respectivă ținea de competența exclusivă a procurorului și că în cazul în speță procurorul care autorizase interceptarea convorbirilor telefonice folosite apoi drept mijloace de probă a redactat de asemenea rechizitoriul de trimitere în judecată a reclamantului. În acest caz era vorba cu siguranță despre o măsură care aducea grav atingere dreptului la respectarea vieții private a particularilor și lăsată la discreția procurorului. Or, Curtea reamintește că a constatat deja lipsa de independență a procurorilor români care, acționând în calitate de magistrați ai Ministerului Public, nu îndeplineau cerința de independență față de executiv (*Dumitru Popescu*, citată anterior, paragraful 71).

123. Curtea reamintește de asemenea că a concluzionat că la vremea comiterii faptelor lipsea orice fel de control *a priori* al autorizației procurorului din partea unui judecător sau a unei alte autorități independente, precum și orice fel de control *a posteriori* al temeiniciei autorizației respective (*Dumitru Popescu*, citată anterior, paragrafele 72-76). Ea reține că Guvernul nu a oferit niciun element care să conducă la o concluzie diferită în cauză. În acest sens, trebuie remarcat că după ce a estimat, la început, că reclamantul nici măcar nu era victima unei ingerințe a interceptării convorbirilor sale telefonice, instanțele interne nu au răspuns deloc argumentelor sale privind, între altele, nelegalitatea ingerinței în chestiune (paragrafele 23 și 33 de mai sus).

124. Curtea relevă apoi că CPP nu obliga procurorul să precizeze în autorizație numerele de telefon puse sub ascultare, care nu trebuia să figureze decât în procesele-verbale întocmite după înregistrarea convorbirilor telefonice (*Dumitru Popescu*, citată anterior, paragrafele 44 și 78). În cazul în speță ea constată că autorizația din data de 15

iulie 2002, referindu-se la interceptarea convorbirilor telefonice ale reclamantului, ale lui R.P și ale lui C.J., dispunea punerea sub ascultare « și » a telefoanelor mobile ale acestora din urmă, astfel încât obiectul autorizației nu era clar definit. În sfârșit, Curtea constată că la vremea comiterii faptelor, articolele 91¹-91⁴ CPP nu conțineau nicio precizare asupra circumstanțelor în care informațiile obținute prin interceptările telefonice puteau fi distruse (*Dumitru Popescu*, citată anterior, paragraful 79 și *Kruslin*, citată anterior, paragraful 35).

125. Remarcând mai sus absența, la vremea comiterii faptelor, în prevederile interne relevante a mai multor garanții minime necesare pentru a evita abuzurile autorităților într-un domeniu atât de sensibil cum este cel al interceptărilor telefonice, Curtea consideră că nu este necesar să se examineze respectarea altor protecții pentru a concluziona că prevederile în cauză prezentau deficiențe incompatibile cu gradul minim de protecție cerut de supremația dreptului într-o societate democratică. Desigur, aceste dispoziții au fost modificate în special prin Legea nr. 281/2003 pentru a prevedea numeroase garanții în materie de interceptare și de transcriere a convorbirilor, de arhivare a datelor relevante și de distrugere a celor care nu sunt relevante (*Dumitru Popescu*, citată anterior, paragrafele 45-46 și 82), dar acest nou cadru legislativ, ulterior faptelor în cauză, nu ar putea influența asupra concluziei Curții în prezenta cauză.

126. Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 8 din Convenție.

2. *Supravegherea de către serviciile speciale*

a) **Argumentele părților**

127. Reclamantul consideră că supravegherea secretă de către serviciile speciale al căror obiect l-a constituit în zilele de 22 și 23 iulie 2002 reprezintă o ingerință în

dreptul său la respectarea vieții sale private și susține că această măsură nu avea o bază legală, reținând că nici procurorul, la data de 22 iulie 2002, nici Guvernul în observațiile sale nu indică niciuna. În ceea ce privește înregistrarea de imagini prevăzută de art. 91⁵ CPP la care face referire Guvernul, el reliefează că în speță nu au existat, autoritățile neindicându-i vreodată existența unor asemenea înregistrări.

128. În observațiile sale, Guvernul prezintă simultan argumentele sale asupra înregistrării convorbirilor telefonice și asupra înregistrării de imagini, fără a contesta existența unei ingerințe sau a oferi detalii cu privire la eventualele fotografii reprezentându-l pe reclamant făcute de autorități. În ceea ce privește supravegherea interesatului, el consideră că obținerea de imagini presupunea supravegherea activităților reclamantului și că cererea Parchetului din data de 22 iulie 2002 se baza implicit pe autorizația din data de 15 iulie 2002 privind înregistrarea de imagini. El reține că reclamantul nu a fost supravegheat la data de 23 iulie 2002, deoarece în ziua aceea serviciile speciale au organizat flagrantul delict al lui R.P. În sfârșit, în ceea ce privește legalitatea și proporționalitatea ingerinței, Guvernul face referire la argumentele prezentate anterior asupra punerii sub ascultare.

b) Aprecierea Curții

129. « Viața privată » este o noțiune largă ce nu necesită o definiție exhaustivă. Această prevedere protejează, între altele, dreptul la identitate și la evoluția personală, precum și dreptul oricărui individ, de a lega și de a întreține relații cu semenii săi și cu lumea exterioară. Așadar există o zonă de interacțiune între individ și terț care, chiar și într-un context public, poate ține de « viața privată ». Cu acest titlu în Hotărârea *P.G.* și

J.H. împotriva Regatului Unit al Marii Britanii (nr. 44787/98, paragraful 57, CEDH 2001-IX), Curtea a constatat de asemenea următoarele :

« Un anumit număr de elemente sunt luate în considerare atunci când este vorba despre a stabili dacă viața privată a unei persoane este afectată de măsuri luate în afara domiciliului său sau locuinței sale private. Atunci când în anumite ocazii oamenii se dedau conștient sau intenționat unor activități care sunt sau pot fi înregistrate sau raportate public, un individ are pe bună dreptate dreptul să se aștepte ca respectul față de viața sa privată să poată constitui un factor semnificativ, dar nu obligatoriu decisiv. O persoană care merge pe stradă va fi obligatoriu văzută de orice altă persoană care se află și ea pe stradă. Faptul de a observa această scenă publică prin mijloace tehnice (de exemplu un agent de securitate care efectuează o supraveghere cu ajutorul unui sistem de televiziune cu circuit închis) are un caracter asemănător. În schimb, crearea unei înregistrări sistematice sau permanente a acestor elemente ce aparțin domeniului public poate conduce la remarci legate de viața privată. »

130. Supravegherea faptelor și gesturilor unei persoane într-un loc public prin intermediul unui dispozitiv fotografic care nu înregistrează datele vizuale nu constituie în sine o formă de ingerință în viața privată (a se vedea, de exemplu, *Herbecq și alții împotriva Belgiei*, cererile nr. 32200/96 și 32201/96, Hotărârea Comisiei din data de 14 ianuarie 1998, DR 92-A, pag. 92). În schimb, faptul de a strânge sistematic asemenea date și a le înregistra poate ridica probleme legate de viața privată (a se vedea, de exemplu, Hotărârile *Rotaru împotriva României* [GC], nr. 28341/95, paragrafele 43-44, CEDH 2000-V și *Amann împotriva Elveției* [GC] nr. 27798/95, paragrafele 65-67, CEDH 2000-II). De altfel, după examinarea mijloacelor legislative și jurisdicționale puse la

dispoziția unui reclamant, Curtea a concluzionat că autoritățile și-au respectat obligațiile pozitive ce decurg din respectarea efectivă a vieții private într-o cauză în care interesatul a făcut obiectul unei supravegheri vizuale, înglobând de asemenea obținerea de fotografii și de imagini video de către detectivii particulari angajați de o companie de asigurări (*Verlière împotriva Elveției* (Hotărâre), nr. 41593/98, CEDH 2001-VII).

131. În cazul în speță Curtea reține că obținerea și înregistrarea de imagini ale reclamantului au fost autorizate de un procuror la data de 15 iulie 2002 și că apoi Parchetul a solicitat asistența serviciilor speciale pentru supravegherea activităților interesatului în zilele de 22 și 23 iulie 2002, indicând numărul de înmatriculare al mașinii sale. Părțile convin că reclamantul a fost supravegheat cel puțin pe 22 iulie 2002. Dacă Guvernul indică faptul că această supraveghere a avut drept scop obținerea de imagini, reclamantul atrage atenția că nu au existat înregistrări de imagini și susține că a existat o ingerință în dreptul său la respectarea vieții sale private datorită supravegherii sale de către serviciile speciale.

132. Curtea reține că operațiunile de supraveghere vizau observarea activităților reclamantului și ale lui R.P. și eventual înregistrarea foto și video a acestora (paragraful 9 de mai sus). De altfel, trebuie remarcat că părțile nu au oferit niciun element care să permită să se concluzioneze că activitățile supravegheate s-au derulat în altă parte decât în locuri accesibile publicului. Notând poziția Guvernului, Curtea nu poate neglija observația reclamantului privind inexistența înregistrării de imagini asupra sa, dat fiind că interesatul a avut acces la tot dosarul penal și consideră că nu se pot face speculații asupra acestui fapt. În orice caz, Curtea constată că plângerea reclamantului privește supravegherea de către serviciile speciale care ar constitui în sine o ingerință în dreptul

său la respectarea vieții sale private. Or, referindu-se la jurisprudența citată anterior și la circumstanțele speței, Curtea consideră că simpla supraveghere a activităților reclamantului care s-au derulat în public, într-o perioadă scurtă de timp, fără ca autoritățile să înregistreze și să rețină datele vizuale observate nu ar putea constitui în sine o formă de ingerință în viața privată.

133. Reiese că acest capăt de cerere trebuie respins ca fiind în mod manifest neîntemeiat, în sensul art. 35 alin. 3 și 4 din Convenție.

B. Asupra pretinsei încălcări datorită suspendării reclamantului din funcția sa de ofițer de poliție

134. Guvernul susține mai întâi că suspendarea din funcție nu se bazează pe art. 8 din Convenție care nu trebuie să se aplice *ratione materiae* în speță. În subsidiar, el consideră că măsura în cauză era prevăzută prin lege, și anume art. 65 din Legea nr. 365/2002 privind statutul polițistului, modificată prin ordonanța de urgență a Guvernului nr. 89/2003 și că urmărirea scopul legitim al protejării instituției poliției împotriva pericolului ca interesatul să comită activitatea infracțională de care era acuzat. De altfel, această măsură era proporțională de asemenea cu scopul susmenționat, deoarece art. 65 citat anterior prevedea repunerea reclamantului în drepturi precum și despăgubirea sa pentru prejudiciul suferit datorită suspendării, în cazul unei hotărâri de neîncepere a urmăririi penale sau de punere în libertate.

135. După ce a invocat inițial drept plângere suspendarea funcției sale de polițist în ciuda hotărârii de punere în libertate din 18 martie 2003, reclamantul indică, în observațiile sale, că denunță menținerea unei asemenea măsuri chiar după hotărârea citată anterior, ceea ce a avut consecințe disproporționate asupra vieții sale private. Ca răspuns

la excepția Guvernului, reclamantul se referă la decizia de inadmisibilitate a Curții în cauza *Karov împotriva Bulgariei* (nr. 45964/98, 1 februarie 2005). Fără a contesta baza legală invocată de Guvern, trebuie remarcat că după modificarea sa prin ordonanța de urgență a Guvernului nr. 89/2003, articolul 65 din Legea nr. 365/2002 nu mai respectă cerința necesității într-o societate democratică și a proporționalității dintre mijloacele folosite și scopul urmărit.

136. Curtea reamintește că, dacă a considerat că noțiunea de « viață privată » nu exclude în principiu activitățile de natură profesională sau comercială, deoarece în domeniul muncii oamenii leagă un număr mare de relații cu lumea exterioară (*Niemietz împotriva Germaniei*, Hotărârea din 16 decembrie 1992, seria A nr. 251-B, paragraful 29), ea a conchis de asemenea că refuzul de angajare în funcția publică nu poate constitui în sine temeiul unei plângeri întemeiată pe Convenție (Hotărârile *Glaserapp împotriva Germaniei* și *Kosiek împotriva Germaniei* din 28 august 1986, seria A nr. 104, pag. 26, paragraful 49 și respectiv seria A nr. 105, pag. 20, paragraful 35). Ea a reafirmat acest principiu în Hotărârea *Vogt împotriva Germaniei* din 26 septembrie 1995 (seria A nr. 323, pag. 22-23, paragrafele 43-44). De altfel, în cauza *Thlimmenos împotriva Greciei* ([GC], nr. 34369/97, paragraful 41, CEDH 2000-IV), în care reclamantul nu a fost numit expert-contabil datorită unei condamnări anterioare, Curtea a decis că Convenția nu garantează dreptul de a alege o anumită profesie.

137. Curtea reține că reclamantul se plânge de suspendarea sa temporară din funcția de ofițer de poliție în cursul unui proces penal în care era acuzat de fapte de corupție pasivă. Or, ea reamintește că orice procedură penală implică unele repercusiuni asupra vieții private și de familie a individului respectiv care nu încalcă art. 8 din

Convenție dacă nu merg dincolo de consecințele normale și inevitabile în asemenea situații (a se vedea, între altele, *Sannino împotriva Italiei* (decizie parțială), nr. 30961/03, 24 februarie 2005). De altfel, relevând că interesatul nu invocă faptul că măsura de care se plânge l-ar fi împiedicat să găsească o slujbă în sectorul privat, Curtea reține că prezenta cauză se diferențiază de cea în care a statuat că interdicția de a ocupa un număr mare de funcții în sectorul privat afectează « viața privată » (*Sidabras și Džiautas împotriva Lituaniei*, nr. 55480/00 și 59330/00, paragrafele 47-48, CEDH 2004-VIII) și chiar de cea în care a admis că suspendarea temporară din funcția de ofițer de poliție combinată cu refuzul de a accepta demisia interesatului au putut afecta « viața sa privată », fără a aduce totuși atingere art. 8 din Convenție (*Karov împotriva Bulgariei*, nr. 45964/98, paragrafele 88-89, 16 noiembrie 2006).

138. Raportându-se exclusiv la suspendarea temporară din funcția publică în urma punerii în mișcare a acțiunii penale împotriva reclamantului pentru faptele pe care le-ar fi comis în calitatea sa de polițist, în lumina jurisprudenței citată anterior, Curtea reține că măsura respectivă nu se poate considera, în ciuda neplăcerilor pe care le-ar fi putut provoca, drept o ingerință în dreptul interesatului la respectarea vieții sale private, în sensul art 8 alin. 2 din Convenție.

139. Prin urmare, Curtea consideră că trebuie să admită excepția Guvernului și să decidă că acest capăt de cerere este incompatibil *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției în sensul art. 35 alin. 3 și trebuie respins în aplicarea art. 35 alin. 4.

C. Asupra interdicției drepturilor sale părintești asupra copilului său minor în timpul executării pedepsei sale cu închisoarea

1. Asupra admisibilității

140. Curtea constată că plângerea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

2. *Asupra fondului*

141. Guvernul evidențiază modificarea codului penal prin Legea nr. 278/2006, aplicarea pedepsei accesorii constând în interzicerea dreptului prevăzut la art. 64 lit. d) fiind de-acum lăsată la aprecierea instanțelor desemnate cu procesul penal împotriva acuzatului (paragraful 49 de mai sus) și oferă exemple datând din 2005 de aplicare, din partea instanțelor interne, a Hotărârii *Sabou și Pîrcălab împotriva României* pronunțată de Curte în materie (nr. 46572/99, 28 septembrie 2004). Mai mult, Guvernul roagă Curtea să țină cont de faptul că măsura respectivă nu a fost aplicată reclamantului decât la data de 18 iunie 2004, data deciziei Curții de Casație și la data de 27 septembrie 2005, data punerii sale în libertate condiționată.

142. Referindu-se la cauza *Sabou și Pîrcălab* citată anterior, reclamantul atrage atenția că a fost condamnat prin decizia din data de 18 iunie 2004 menționată anterior la o pedeapsă accesorie, aplicată automat, constând în interdicția exercitării drepturilor sale părintești în timpul executării pedepsei sale cu închisoarea, în condițiile în care infracțiunile pentru care a fost condamnat nu erau absolut deloc legate de autoritatea părintească. De altfel, estimând că durata în cauză nu este derizorie, el susține că, în ciuda punerii în libertate condiționată, nicio instanță nu a dezvăluit până astăzi pedepsele accesorii legate de executarea pedepsei sale.

143. În ceea ce privește interdicția automată a exercitării drepturilor părintești în temeiul art. 64 și 71 cod penal așa cum erau redactate la vremea comiterii faptelor, Curtea reamintește că a statuat deja că aplicarea unei asemenea măsuri, prin efectul legii, fără un control din partea instanțelor a genului de infracțiune și a interesului minorilor, nu ar putea răspunde cerințelor primordiale legate de interesele copiilor și, prin urmare, urmări un scop legitim, cum ar fi protejarea sănătății, eticii sau educației minorilor. Ea a concluzionat astfel că a avut loc încălcarea dreptului la respectarea vieții de familie garantat de art. 8 din Convenție (*Sabou și Pîrcălab*, citată anterior, paragrafele 48-49).

144. Examinând probele ce i-au fost prezentate, Curtea consideră că Guvernul nu a expus nicio faptă și niciun argument care să poată conduce la o concluzie diferită în cazul prezent. Mai exact, ea reține că infracțiunile de corupție pasivă și de sustragere de documente pentru care reclamantul a fost condamnat erau complet străine problemelor legate de autoritatea părintească și că în niciun moment nu s-a invocat lipsa de îngrijire sau relele tratamente din partea sa față de copilul său minor, interdicția respectivă decurgând în mod automat și absolut din articolele menționate anterior din codul penal. În plus, dacă trebuie salutate exemplele de jurisprudență oferite de Guvern și modificarea codului penal, aceste elemente ulterioare faptelor relevante nu pot convinge Curtea să concluzioneze altfel în cazul în speță.

145. Prin urmare, a avut loc încălcarea art. 8 din Convenție.

V. Asupra pretinsei încălcări a art. 3 din Protocolul nr. 1

146. Reclamantul se plânge că nu a fost în măsură să voteze la alegerile parlamentare și prezidențiale din 2004 datorită condamnării sale la o pedeapsă cu

închisoarea însoțită de pedeapsa accesorie a interdicției dreptului la vot. El invocă art. 3 din Protocolul nr. 1, care prevede următoarele :

« Înaltele părți contractante se angajează să organizeze, la intervale rezonabile, alegeri libere cu vot secret, în condițiile care asigură libera exprimare a opiniei poporului cu privire la alegerea corpului legislativ ».

A. Asupra admisibilității

147. Curtea constată că plângerea nu este în mod manifest neîntemeiată în sensul [art. 35](#) alin. 3 din Convenție. De asemenea, ea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

B. Asupra fondului

148. Guvernul este de acord că interdicția de a vota, impusă reclamantului în urma condamnării sale prin decizia Curții de Casație din data de 18 iunie 2004, a constituit o ingerință în dreptul său potrivit art. 3 din Protocolul nr. 1. Cu toate acestea, el susține că această ingerință era prevăzută de lege, și anume art. 64 lit. a) și 71 cod penal și că urmarea scopurile legitime de prevenire a crimei, de pedepsire a infractorilor și de respectare a statului de drept, indivizii care au încălcat regulile societății fiind privați de dreptul lor de a-și exprima opinia asupra elaborării acestor reguli în timpul executării pedepsei lor cu închisoarea. Guvernul consideră că măsura în cauză era proporțională cu scopul urmărit deoarece nu le afecta decât pe persoanele condamnate printr-o hotărâre definitivă și nu pe cele arestate preventiv. De altfel, el se referă la un proiect de modificare a codului penal datând din anul 2005 care viza abrogarea pedepsei accesorii privind interzicerea de a vota.

149. Referindu-se la cauza *Hirst împotriva Regatului Unit al Marii Britanii* (nr. 2) [GC] (nr. 74025/01, CEDH 2005-IX), reclamantul observă că, la fel ca interzicerea drepturilor sale părintești, cea a dreptului său la vot decurge direct din art. 64 cod penal a cărui aplicare Curtea de Casație a făcut-o automat fără să aprecieze în vreun fel justificarea sau proporționalitatea unei asemenea măsuri. El consideră că concluziile Curții față de acest articol în cauza *Sabou și Pircălab* citată anterior se aplică *mutatis mutandis* în cazul în speță.

150. Curtea remarcă faptul că nu se contestă că interzicerea de a vota ce decurge automat din art. 64 lit. a) și 71 cod penal datorită condamnării reclamantului prin decizia Curții de Casație din data de 18 iunie 2004 constituie o ingerință în dreptul său garantat de art. 3 din Protocolul nr. 1 și că această măsură era « prevăzută de lege », și anume articolele citate anterior ale codului penal. Reiterându-și îndoielile în privința eficienței recurgerii la interzicerea de a vota pentru a atinge scopurile indicate de Guvern, Curtea admite că aceste scopuri nu ar putea fi calificate drept incompatibile în sine cu dreptul garantat de art. 3 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Hirst*, citată anterior, paragraful 75).

151. În ceea ce privește proporționalitatea ingerinței, Curtea reamintește că a considerat că o restricție globală a dreptului la vot al tuturor deținuților condamnați care își ispășesc pedeapsa, care se aplică automat acestora, indiferent de durata pedepsei lor și independent de natura sau gravitatea infracțiunii pe care au comis-o și de situația lor personală, depășește o marjă de apreciere acceptabilă, indiferent cât ar fi de mare, și este incompatibilă cu art. 3 din Protocolul nr.1 (*Hirts*, citată anterior, paragraful 82).

152. Examinând elementele relevante, Curtea consideră că Guvernul nu a expus nicio faptă și niciun argument care să poată conduce la o concluzie diferită în acest caz. Ea observă că art. 64 lit. a) și 71 cod penal se aplică automat odată cu condamnarea definitivă a unui acuzat la pedeapsa cu închisoarea, fără a ține cont de natura sau de gravitatea infracțiunii sau de situația personală a interesatului.

153. Desigur, așa cum Curtea a reamintit în cauza susmenționată, art. 3 din Protocolul nr. 1, care consacră capacitatea individului de a-și exprima opinia asupra componenței corpului legislativ, nu exclude aplicarea restricțiilor privind drepturile electorale unui individ care, de exemplu, a comis abuzuri grave în exercitarea funcției publice sau al cărui comportament a amenințat să submineze statul de drept sau fundamentele democrației. Cu toate acestea nu trebuie să se recurgă ușor la măsura riguroasă pe care o constituie privarea de dreptul la vot; de altfel, principiul proporționalității cere existența unei legături percepiibile și suficiente între sancțiune și comportament precum și situația persoanei afectate. În această privință Curtea a luat act de recomandarea Comisiei de la Veneția potrivit căreia reprimarea drepturilor politice trebuie pronunțată de o instanță într-o hotărâre specifică, deoarece o instanță independentă care aplică o procedură în contradictoriu oferă o garanție trainică împotriva arbitrarului (*Hirst*, citată anterior, paragraful 71). Cu toate acestea, în cazul în speță, Curtea observă că judecătorii Curții de Casație, în decizia lor din data de 18 iunie 2004, au făcut aplicarea art. 71 cu referire la art. 64 cod penal, aplicare la care erau obligați prin lege, fără a aprecia în vreun fel scopul legitim urmărit și, mai ales, proporționalitatea interzicerii dreptului la vot al reclamantului cu scopul respectiv. Dacă o asemenea interdicere nu ar fi de exclus în cazul unei infracțiuni comise în calitate de funcționar

public, Curtea nu ar putea-o accepta pe baza circumstanțelor speței și mai ales a dispozițiilor de drept intern, cu caracter automat și nediferențiat față de interzicerea și lipsa oricărei examinări a proporționalității din partea instanțelor interne datorită necompetenței lor asupra acestui punct.

154. Pe baza celor de mai sus, Curtea consideră că a avut loc încălcarea art. 3 din Protocolul nr. 1.

VI. Asupra altor pretinse încălcări

155. Invocând în esență art. 6 alin. 2 și 8 din Convenție, reclamantul consideră că dreptul său la prezumția de nevinovăție a fost încălcat datorită înscrierii provizorii a punerii sale sub acuzare în cazierul judiciar. Invocând art. 7 din Convenție, el pretinde că a fost condamnat cu încălcarea legii penale deoarece elementul material al infracțiunii de corupție pasivă nu exista în cazul său. De altfel, într-o scrisoare datată 14 februarie 2005, el invocă inechitatea procedurii cu ocazia audierii din data de 19 decembrie 2002 și, prin urmare, nelegalitatea arestării sale preventive ulterioare. În sfârșit, în observațiile sale din data de 4 martie 2006, el invocă faptul că refuzul instanțelor interne de a examina legalitatea măsurilor de supraveghere ce-l priveau ar putea reprezenta o încălcare a art. 13 combinat cu art. 8 din Convenție.

156. Ținând cont de ansamblul elementelor aflate în posesia sa și în măsura în care este competentă să analizeze acuzațiile formulate, Curtea nu constată nicio încălcare a drepturilor și libertăților garantate de articolele din Convenție.

Reiese că acest capăt de cerere nu este în mod manifest neîntemeiat și trebuie respins în aplicarea [art. 35](#) alin. 3 și 4 din Convenție.

VII. Asupra aplicării art. 46 și 41 din Convenție

A. Articolul 46

157. În conformitate cu această prevedere :

« 1. Înaltele părți contractante se angajează să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții în litigiile în care ele sunt părți.

2. Hotărârea definitivă a Curții este transmisă Comitetului Miniștrilor care supraveghează executarea ei. »

158. Bazându-se pe Hotărârea *Sejdovic împotriva Italiei* [GC] (nr. 56581/00, CEDH 2006-...), reclamantul atrage atenția că, în cazul unei condamnări penale la sfârșitul unei proceduri afectată de încălcări ale cerințelor art. 6 din Convenție, Curtea a considerat că un nou proces sau redeschiderea procedurii la cererea interesatului reprezintă în principiu un mijloc adecvat de reparare a încălcării constatate. Prin urmare, el invită Curtea să indice Guvernului că în înțelesul art. 46 menționat anterior îi revine sarcina de a se achita de obligația sa de a repune reclamantul, pe cât posibil, într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar fi aflat dacă cerințele Convenției nu ar fi fost încălcate și că mijloacele alese trebuie să fie compatibile cu concluziile indicate în hotărârea Curții.

159. Guvernul nu a prezentat observații asupra acestui punct.

160. Curtea reamintește că potrivit art. 46 din Convenție Înaltele părți contractante se angajează să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții în litigiile în care sunt părți, Comitetul de Miniștri fiind însărcinat să supravegheze executarea acestor hotărâri.

Reiese în special că, atunci când Curtea constată o încălcare, statul pârât are obligația juridică nu numai de a plăti interesaților sumele alocate cu titlu de satisfacție echitabilă prevăzută în art. 41, ci și să aleagă, sub controlul Comitetului de Miniștri, măsurile generale și/sau, eventual, individuale de inclus în ordinea sa juridică internă pentru a pune

capăt încălcării constatate de Curte și a înlătura pe cât posibil consecințele acestei încălcări. Statul pârât este liber, sub controlul Comitetului de Miniștri, să aleagă mijloacele prin care se va achita de obligația sa juridică potrivit art. 46 din Convenție, cu condiția ca aceste mijloace să fie compatibile cu concluziile indicate în hotărârea Curții (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Scozzari și Giunta împotriva Italiei* [GC], nr. 39221/98 și 41963/98, paragraful 249, CEDH 2000-VIII).

161. În ceea ce privește încălcarea art. 6 din Convenție constatată de Curte, pe baza căreia reclamantul invită Curtea să facă aplicarea art. 46 din Convenție, Curtea constată că dispozițiile CPP au fost modificate prin Legea nr. 356/2006 astfel încât în caz de rejudecare instanța de recurs trebuie să audieze acuzatul atunci când, ca în cazul în speță, instanța care a judecat în primă instanță nu l-a condamnat (a se vedea *Mircea*, citată anterior, paragraful 31). Prin urmare, Curtea nu consideră deci necesar să indice măsurile generale la nivel național care s-ar impune în cadrul executării dispozițiilor prezentei hotărâri privind art. 6 alin. 1 din Convenție.

162. Cu toate acestea, în măsura în care modificarea susmenționată a CPP a intervenit după condamnarea reclamantului, Curtea reamintește că a considerat, în mai multe cauze, că atunci când un particular, ca în acest caz, a fost condamnat în urma unei proceduri bazată pe încălcări ale cerințelor art. 6 din Convenție, un nou proces sau o redeschidere a procesului la cererea interesatului reprezintă în principiu un mijloc adecvat pentru repararea încălcării constatate (*Sejdovic*, citată anterior, paragrafele 125-126, cu alte referiri). În acest sens, ea reține că CPP prevede, în anumite condiții, posibilitatea de a redeschide un proces penal (paragraful 47 de mai sus). Cu toate acestea, măsurile de reparație specifice de luat, la nevoie, de un stat pârât pentru a se achita de obligațiile ce-i

revin în temeiul Convenției depind neapărat de circumstanțele deosebite ale cauzei și trebuie definite în lumina hotărârii pronunțată de Curte în cauza respectivă, ținând cont de jurisprudența Curții citată mai sus (*Sejdovic, loc. cit.*).

163. Îndeosebi, Curții nu-i revine sarcina de a indica modalitățile și forma unui nou eventual proces. Statul pârât rămâne liber, sub controlul Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, să aleagă mijloacele de achitare a obligației sale de a repune reclamantul, pe cât posibil, într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar fi aflat dacă cerințele Convenției nu ar fi fost încălcate (*Piersack împotriva Belgiei* (fostul articol 50), Hotărârea din 26 octombrie 1984, seria A nr. 85, pag. 16, paragraful 12), cu condiția ca aceste mijloace să fie compatibile cu concluziile indicate în hotărârea Curții și cu drepturile la apărare (*Lyons și alții împotriva Regatului Unit al Marii Britanii* (Hotărâre), nr. 15227/03, CEDH 2003-IX).

B. Asupra articolului 41

164. În conformitate cu art. 41 din Convenție,

"În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă."

1. Prejudiciu

165. Reclamantul solicită 1.067 euro cu titlu de prejudiciu material suferit din cauza neplății salariilor în timpul suspendării sale din funcția de ofițer de poliție înainte de condamnarea sa definitivă la data de 18 iunie 2004. De asemenea, el solicită 50.000 euro cu titlu de prejudiciu moral suferit din cauza suferinței și chinurilor cauzate de

încălcările pretinse, din care 5.000 euro pentru încălcarea art. 5 alin. 3 din Convenție care decurge din nejustificarea, de către autorități, necesității de a-l menține în stare de arest preventiv.

166. Guvernul contestă responsabilitatea autorităților față de prejudiciul material invocat și consideră că reclamantul nu a dovedit existența unei legături de cauzalitate între prejudiciul moral pe care l-ar fi suferit și încălcările constatate de Curte. El estimează că suma cerută este excesivă potrivit jurisprudenței Curții. El consideră că o constatare a încălcării ar putea constitui, în sine, o satisfacție echitabilă suficientă pentru prejudiciul moral în cauză.

167. După exemplul Guvernului, Curtea nu întrevide nicio legătură de cauzalitate între prejudiciul material invocat și încălcările constatate și respinge această cerere. În schimb, Curtea nu poate contesta prejudiciul moral suferit de reclamant datorită încălcărilor multiple ale drepturilor sale garantate de Convenție. Contrar Guvernului, ea consideră că constatările încălcării la care a ajuns nu sunt suficiente pentru a o remedia. Și totuși trebuie constatat că suma cerută de reclamant este ușor excesivă. Prin urmare, statuând în echitate, așa cum prevede art. 41 din Convenție și pe baza tuturor circumstanțelor cauzei, Curtea alocă reclamantului 12.000 euro cu titlu de prejudiciu moral, la care se adaugă orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit.

2. Costuri și cheltuieli

168. Reclamantul a solicitat de asemenea 4.000 euro pentru costurile și cheltuielile suportate în fața instanțelor interne și 1.188,74 euro pentru cele suportate în fața Curții, sume pe care le împarte după cum urmează :

a) 3.500 dolari americani (USD) și 15.000.000 lei vechi românești (ROL) pentru onorariile avocatului în procedurile interne ; el prezintă în acest sens chitanțe de plată a sumelor respective datând din septembrie 2002 și noiembrie 2003 ;

b) 11.000.000 ROL pentru cheltuielile de judecată la care a fost condamnat de instanțele interne ; pentru o mare parte din această sumă (10.000.000 ROL) reprezentând cheltuielile de judecată rezultate din decizia din data de 18 iunie 2004, el prezintă o scrisoare de somație ;

c) 888,74 euro pentru onorariile avocatului datorate pentru observațiile prezentate Curții asupra art. 5 alin. 3 din Convenție ; avocata prezintă o convenție ce conține acordul reclamantului pentru ca plata sumei indicată cu acest titlu de Curte să fie efectuată direct avocatei sale și prezintă o notă detaliată referitoare la numărul de ore facturate și la activitățile desfășurate ;

d) 300 euro pentru diverse cheltuieli (correspondența cu Curtea, telefon, copii xerox etc.).

169. În ceea ce privește cheltuielile achitate pentru procedurile interne, Guvernul reține că reclamantul a prezentat la dosar chitanțe atestând plata onorariilor avocatului fără a prezenta și contractele de asistență a avocatului în respectivele chitanțe. De altfel, el precizează că scrisoare de somație pentru plata sumei de 10.000.000 ROL în urma deciziei din 18 iunie 2004 nu dovedește plata efectivă a acestei sume. În privința costurilor și cheltuielilor privind procedura în fața Curții, Guvernul estimează, pe de o parte, referindu-se în această privință la tariful practicat de unii avocați în cauze bulgare în fața Curții, că un tarif pe oră de 120 euro este excesiv și, pe de altă parte, că suma de 300 euro pentru diverse cheltuieli nu a fost dovedită.

170. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor decât în măsura în care se stabilește realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil al cuantumului lor. În privința costurilor și cheltuielilor suportate în procedura internă, Curtea consideră că dacă, pe baza datei plății, onorariile avocatului respectiv se raportează la procedurile privind arestarea preventivă a reclamantului și la procedura pe fond în fața Curții de Casație, nu se poate totuși considera că toate aceste onorarii au fost suportate cu scopul ca instanțele interne « să prevină sau să corecteze » încălcările constatate în speță. În ceea ce privește costurile și cheltuielile suportate în această procedură, Curtea observă că în România practicarea tarifelor pe oră similare facturate de avocata reclamantului nu este excepțională în cauze complexe, ca în acest caz (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Cobzaru împotriva României*, nr. 48254/99, paragrafele 108-111, 26 iulie 2007).

171. Ținând cont de elementele de care dispune și de criteriile susmenționate, Curtea consideră rezonabilă suma de 2.000 euro cu titlu de costuri și cheltuieli pentru procedurile naționale și suma de 1.000 euro pentru procedura în fața Curții și le acordă reclamantului. Ținând cont de convenția reclamantului cu avocatul său, Curtea decide că suma de 888,74 euro va fi plătită direct avocatei.

3. Majorări de întârziere

172. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte marginale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE:

1. declară cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 5 alin. 1 din Convenție datorită detenției reclamantului de la 2 la 31 august 2002, de la 21 septembrie la 19 noiembrie 2002 și timp de 16 ore în ziua de 27 septembrie 2005, pe art. 5 alin. 3 deoarece interesatul nu a fost adus « de îndată » în fața unui magistrat și menținerea sa în detenție până la 11 noiembrie 2002, pe art. 6 alin. 1 și 3 și pe art. 8 din Convenție, datorită punerii sub ascultare a convorbirilor telefonice ale reclamantului și interzicerii drepturilor sale părintești, precum și pe art. 3 din Protocolul nr. 1, și inadmisibilă pentru rest ;

2. hotărăște că a avut loc încălcarea art.5 alin. 1 din Convenție ;

3. hotărăște că a avut loc încălcarea art.5 alin. 3 din Convenție datorită menținerii reclamantului în detenție până la data de 11 noiembrie 2002 ;

4. hotărăște că nu trebuie examinat pe fond capătul de cerere întemeiat pe art. 5 alin. 3 din Convenție, potrivit căruia reclamantul nu a fost adus « de îndată » în fața unui magistrat ;

5. hotărăște că a avut loc încălcarea art.6 alin. 1 din Convenție deoarece Curtea de Casație nu a audiat reclamantul în persoană ;

6. hotărăște că nu va examina pe fond celelalte capete de cerere întemeiate pe art. 6 alin. 1 și 3 din Convenție ;

7. hotărăște că a avut loc încălcarea art.8 din Convenție datorită punerii sub ascultare a convorbirilor telefonice ale reclamantului și interzicerii drepturilor sale părintești ;

8. hotărăște că a avut loc încălcarea art.3 din Protocolul nr.1 ;

9. hotărăște :

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, sumele următoare, care vor va fi convertite în moneda statului pârât la cursul de schimb valabil la data plății :

i) 12.000 euro (douăsprezece mii euro), la care se va adăuga orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral ;

ii) 3.000 euro (trei mii euro), la care se va adăuga orice sumă putând fi datorată de reclamant cu titlu de impozit, pentru costuri și cheltuieli, din care 888,74 euro (opt sute optzeci și opt euro și șaptezeci și patru cenți) se vor plăti direct avocatei sale ;

b) că, începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, suma va fi majorată cu o dobândă simplă, a cărei rată este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se vor adăuga trei puncte procentuale.

10. Respinge cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru rest.

Întocmită în limba franceză, apoi comunicată în scris, la data de 1 iulie 2008, în temeiul [art. 77](#) alin. 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,

președinte

Santiago Quesada,

grefier